

Τα δικαιώματά σας κοινωνικής ασφάλισης

στη Σλοβακία

Κοινωνική Ευρώπη

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Οι πληροφορίες που παρέχονται από τον παρόντα οδηγό έχουν συνταχθεί και επικαιροποιηθεί σε στενή συνεργασία με τους εθνικούς αντιπροσώπους του συστήματος αμοιβαίας πληροφόρησης για την κοινωνική προστασία (MISSOC). Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το δίκτυο MISSOC παρέχονται στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=el&catId=815>

Ο παρών οδηγός παρέχει μια γενική περιγραφή του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης που εφαρμόζεται στις αντίστοιχες χώρες. Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται μέσω άλλων δημοσιεύσεων του δικτύου MISSOC, οι οποίες διατίθενται μέσω του παραπάνω συνδέσμου. Μπορείτε επίσης να επικοινωνείτε με τις αρμόδιες αρχές και τα ιδρύματα που παρατίθενται στο παράρτημα I του παρόντος οδηγού.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και κάθε πρόσωπο που ενεργεί για λογαριασμό της δεν φέρουν καμία ευθύνη κατ' οιονδήποτε τρόπο για τη χρήση των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα δημοσίευση.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Κεφάλαιο I: Εισαγωγή, οργάνωση και χρηματοδότηση	6
Εισαγωγή.....	6
Οργάνωση της κοινωνικής προστασίας.....	10
Χρηματοδότηση	10
Το δικαίωμά σας σε παροχές κοινωνικής ασφάλισης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	12
Κεφάλαιο II: Υγειονομική περίθαλψη.....	13
Πότε δικαιούστε υγειονομική περίθαλψη;	13
Τι καλύπτεται;	13
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη;	13
Το δικαίωμά σας σε παροχές υγειονομικής περίθαλψης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	13
Κεφάλαιο III: Παροχές ασθενείας σε χρήμα	15
Πότε δικαιούστε παροχές ασθενείας σε χρήμα;.....	15
Τι καλύπτεται;	16
Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές ασθενείας σε χρήμα;.....	17
Το δικαίωμά σας σε παροχές ασθενείας σε χρήμα όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	18
Κεφάλαιο IV: Παροχές μητρότητας και πατρότητας	19
Πότε δικαιούστε παροχές μητρότητας και πατρότητας;	19
Τι καλύπτεται;	19
Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές μητρότητας και πατρότητας;	21
Το δικαίωμά σας σε παροχές μητρότητας και πατρότητας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη.....	21
Κεφάλαιο V: Παροχές αναπηρίας	22
Πότε δικαιούστε παροχές αναπηρίας;.....	22
Τι καλύπτεται;	22
Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές αναπηρίας;.....	23
Το δικαίωμά σας σε παροχές αναπηρίας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	23
Κεφάλαιο VI: Συντάξεις και παροχές γήρατος	24
Πότε δικαιούστε παροχές γήρατος;	24
Τι καλύπτεται;	25
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές γήρατος;	27
Το δικαίωμά σας σε παροχές γήρατος όταν μετακινείστε στην Ευρώπη.....	28

Κεφάλαιο VII: Παροχές επιζώντων	29
Πότε δικαιούστε παροχή επιζώντων;	29
Τι καλύπτεται;	30
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές επιζώντων;	31
Το δικαίωμά σας σε παροχές επιζώντων όταν μετακινείστε στην Ευρώπη.....	32
Κεφάλαιο VIII: Παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες	33
Πότε δικαιούστε παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες;.....	33
Τι καλύπτεται;	33
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες;	35
Το δικαίωμά σας σε παροχές εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικών ασθενειών όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	35
Κεφάλαιο IX: Οικογενειακά επιδόματα.....	36
Πότε δικαιούστε οικογενειακά επιδόματα;	36
Τι καλύπτεται;	37
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα οικογενειακά επιδόματα;	39
Το δικαίωμά σας σε οικογενειακά επιδόματα όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	40
Κεφάλαιο X: Ανεργία.....	41
Πότε δικαιούστε παροχές ανεργίας;	41
Τι καλύπτεται;	41
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές ανεργίας;.....	41
Το δικαίωμά σας σε παροχές ανεργίας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	41
Κεφάλαιο XI: Ελάχιστοι πόροι διαβίωσης	43
Πότε δικαιούστε παροχές λόγω ελάχιστων πόρων διαβίωσης;.....	43
Τι καλύπτεται;	43
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων διαβίωσης;.....	44
Το δικαίωμά σας σε επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων διαβίωσης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη	45
Κεφάλαιο XII: Μακροχρόνια περίθαλψη	46
Πότε δικαιούστε μακροχρόνια περίθαλψη;	46
Τι καλύπτεται;	46
Πώς αποκτάτε πρόσβαση στη μακροχρόνια περίθαλψη;	46
Το δικαίωμά σας σε μακροχρόνια περίθαλψη όταν μετακινείστε στην Ευρώπη.....	46

Παράρτημα I: Χρήσιμες διευθύνσεις και χρήσιμοι δικτυακοί τόποι.....	48
Παράρτημα II: Ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές	50

Κεφάλαιο I: Εισαγωγή, οργάνωση και χρηματοδότηση

Εισαγωγή

Τύποι κοινωνικής ασφάλισης

Το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης της Σλοβακίας περιλαμβάνει ασφάλιση ασθενείας (ιατρική ασφάλιση), κοινωνική ασφάλιση, αποταμιευτικό συνταξιοδοτικό σύστημα, και επιπλέον, κρατική κοινωνική υποστήριξη για οικογένειες και κοινωνική βοήθεια.

Η υγειονομική (ιατρική) περίθαλψη (που διέπεται από τον νόμο περί ασφάλισης ασθενείας) περιλαμβάνει όλες τις παροχές σε είδος που χορηγούνται στο πλαίσιο του υποχρεωτικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης (στην προκειμένη περίπτωση στο πλαίσιο της υποχρεωτικής ασφάλισης ασθενείας) και δεν εμπίπτουν στο πλαίσιο της ιδιωτικής υγειονομικής περίθαλψης, δηλαδή της περίθαλψης για την οποία ο ασθενής πληρώνει απευθείας τον γιατρό του για τις υπηρεσίες που του παρέχει. Το καθεστώς υγειονομικής περίθαλψης καλύπτει όλους τους κατοίκους της χώρας (με βάση τον τόπο διαμονής) και χρηματοδοτείται από υποχρεωτικές ασφαλιστικές εισφορές τις οποίες καταβάλλουν οι μισθωτοί, οι εργοδότες, οι αυτοαπασχολούμενοι και το κράτος (για λογαριασμό τέκνων, συνταξιούχων, ανέργων, κ.λπ.). Σε ορισμένες περιπτώσεις, απαιτείται συμμετοχή του ασφαλισμένου. Οι παροχές σε είδος περιλαμβάνουν κυρίως θεραπείες (κούρες), ιατρικές αγωγές, φάρμακα, ιατρικά όργανα, διαιτητικά τρόφιμα και ιαματικά λουτρά εφόσον χρησιμοποιούνται για σκοπούς θεραπείας ή πρόληψης προβλημάτων υγείας, ανακούφισης από τον πόνο, πρόληψης, διάγνωσης και θεραπείας ασθενειών, αποκατάστασης, κ.λπ.

Η κοινωνική ασφάλιση καλύπτει όλους τους μισθωτούς εργαζόμενους και τους αυτοαπασχολούμενους, με εξαίρεση τα μέλη του σώματος της εθνικής αστυνομίας, των σλοβακικών υπηρεσιών πληροφοριών, του γραφείου εθνικής ασφάλειας, του σώματος των υπαλλήλων σωφρονιστικών καταστημάτων και της δικαιοσύνης, της αστυνομίας σιδηροδρόμων, των τελωνείων και του προσωπικού των στρατιωτικών σωμάτων (μόνιμοι στρατιωτικοί).

Για τους αστυνομικούς, τους μόνιμους στρατιωτικούς και τους εκπαιδευόμενους στρατιωτικούς προβλέπεται ξεχωριστό καθεστώς κοινωνικής προστασίας. Σε αυτό το καθεστώς υπάγονται μόνον τα φυσικά πρόσωπα που απασχολούνται στις ένοπλες δυνάμεις ή σε άλλα στρατιωτικά σώματα της Σλοβακίας. Μία από τις βασικότερες προϋποθέσεις πρόσληψης στα προαναφερθέντα σώματα είναι η σλοβακική υπηκοότητα. Επιπλέον, οι σλοβάκοι στρατιωτικοί και αστυνομικοί δεν δύνανται να έχουν ταυτόχρονα διπλή υπηκοότητα. Αυτό δεν ισχύει φυσικά για τα μέλη των οικογενειών τους και δεν επηρεάζει τα δικαιώματα αυτών όσον αφορά τη σύνταξη επιζώντος (σύνταξη χηρείας, σύνταξη ορφανού τέκνου): τα δικαιώματά τους δεν εξαρτώνται σε καμία περίπτωση από την υπηκοότητά τους.

Το σλοβακικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, όπως καθορίζεται από το νόμο περί κοινωνικής ασφάλισης, περιλαμβάνει:

- ασφάλιση ασθενείας η οποία λειτουργεί ως ασφάλιση σε περίπτωση απώλειας ή μείωσης του εισοδήματος για λόγους υγείας και εξασφαλίζει εισόδημα σε περίπτωση προσωρινής ανικανότητας προς εργασία, εγκυμοσύνης ή μητρότητας·
- συνταξιοδοτική ασφάλιση, η οποία περιλαμβάνει τις ακόλουθες κατηγορίες ασφάλισης:
  - ασφάλιση γήρατος στο πλαίσιο της οποίας εξασφαλίζεται κάποιο εισόδημα στους ηλικιωμένους και καταβάλλονται συντάξεις στους επιζώντες σε περίπτωση θανάτου

- ασφάλιση αναπηρίας στο πλαίσιο της οποίας καταβάλλονται συντάξεις σε περίπτωση μείωσης ή απώλειας της ικανότητας άσκησης μισθωτής ή μη μισθωτής δραστηριότητας λόγω μακροχρόνιων προβλημάτων υγείας του ασφαλισμένου, καθώς και σε περίπτωση θανάτου του τελευταίου·
- ασφάλιση κατά εργατικών ατυχημάτων η οποία καλύπτει βλάβη της υγείας και θάνατο λόγω εργατικού ατυχήματος, τραυματισμού κατά την άσκηση των καθηκόντων (περίπτωση που εξομοιώνεται με τα εργατικά ατυχήματα) ή επαγγελματικής ασθένειας·
- ασφάλιση ανεργίας η οποία λειτουργεί ως ασφάλιση σε περίπτωση απώλειας εισοδημάτων λόγω ανεργίας και εξασφαλίζει κάποιο εισόδημα σε περίπτωση απώλειας μισθωτής εργασίας.
- ταμείο εγγυήσεων, το οποίο καλύπτει τις περιπτώσεις αδυναμίας των εργοδοτών να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους έναντι των υπαλλήλων τους, καθώς και τις καθυστερούμενες εισφορές ασφάλισης γήρατος τις οποίες οφείλουν οι εργοδότες στο πλαίσιο της βασικής σύνταξης γήρατος,

Το καθεστώς της υποχρεωτικής συνταξιοδοτικής ασφάλισης της Σλοβακικής Δημοκρατίας βασίζεται σε δύο αρχές:

- υποχρεωτική ασφάλιση γήρατος: καθεστώς με καθορισμένες εισφορές, χρηματοδοτούμενες στο πλαίσιο διανεμητικού συστήματος, το οποίο τελεί υπό τη διαχείριση του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, και
- υποχρεωτική συνταξιοδοτική αποταμίευση: καθεστώς με καθορισμένες παροχές χρηματοδοτούμενες στο πλαίσιο κεφαλαιοποιητικού συστήματος, το οποίο διαχειρίζονται ιδιωτικές εταιρείες διαχείρισης συντάξεων. Η συνταξιοδοτική αποταμίευση συνίσταται σε αποταμίευση σε ατομικό συνταξιοδοτικό λογαριασμό, με σκοπό την εξασφάλιση, από κοινού με την ασφάλιση γήρατος που προβλέπει ο νόμος περί κοινωνικής ασφάλισης, εισοδήματος στον ασφαλισμένο μετά τη συνταξιοδότηση ή στους απογόνους του σε περίπτωση θανάτου του ασφαλισμένου.

Η κρατική κοινωνική πρόνοια για οικογένειες εμπίπτει στην αρμοδιότητα του υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικών Υποθέσεων και Οικογένειας της Σλοβακικής Δημοκρατίας και συνίσταται, κατά βάση, σε χρηματικές παροχές που καταβάλλονται στις οικογένειες. Στο πλαίσιο του εν λόγω συστήματος, η ισχύουσα νομοθεσία προβλέπει τη χορήγηση παροχών υπό μορφή επιδομάτων θανάτου και οικογενειακών επιδομάτων. Οι παροχές καταβάλλονται στους δικαιούχους μέσω των τοπικών γραφείων εργασίας, κοινωνικών υποθέσεων και οικογένειας, υπό την εποπτεία του κεντρικού γραφείου εργασίας, κοινωνικών υποθέσεων και οικογένειας (*Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny*). Το φορολογικό μέτρο για συντηρούμενα τέκνα (φορολογικό ευεργέτημα) εμπίπτει στην αρμοδιότητα του υπουργείου Οικονομικών και χορηγείται μέσω της αρμόδιας εφορίας.

Η κοινωνική πρόνοια αποτελείται από παροχές σε είδος και σε χρήμα, οι οποίες χορηγούνται στους δικαιούχους μέσω των κρατικών γραφείων εργασίας, κοινωνικών υποθέσεων και οικογένειας (που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικών Υποθέσεων και Οικογένειας και του υπουργείου Υγείας) ή των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης/δημοτικών αρχών. Οι παροχές κοινωνικής πρόνοιας χορηγούνται σε όσους βρίσκονται σε σοβαρή οικονομική δυσχέρεια και σε όσους υποφέρουν από σωματική αναπηρία. Η χορήγησή τους πραγματοποιείται από τις κρατικές διοικητικές υπηρεσίες (τα γραφεία εργασίας, κοινωνικών υποθέσεων και οικογένειας -υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικών Υποθέσεων και Οικογένειας), από τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης/δημοτικές αρχές και ορισμένους μη δημόσιους οργανισμούς (τριτογενής τομέας).

Υπαγωγή στην ασφάλιση

Η ασφάλιση ασθενείας είναι υποχρεωτική για όλα τα άτομα πέραν εκείνων που «καλύπτονται» από το κράτος.

Στην ασφάλιση ασθενείας και στην ασφάλιση γήρατος υπάγονται υποχρεωτικά οι ακόλουθες κατηγορίες ατόμων:

- όσοι ασκούν μισθωτή δραστηριότητα, η οποία λαμβάνει χώρα εντός ή εκτός του εδάφους της Σλοβακικής Δημοκρατίας, για χρονικό διάστημα που προσδιορίζεται από τον εργοδότη, όταν οι διεθνείς συνθήκες που υπερισχύουν της νομοθεσίας της Σλοβακικής Δημοκρατίας δεν επιβάλλουν άλλο καθεστώς ασφάλισης. Η απόκτηση ή η απώλεια του νομικού καθεστώτος του μισθωτού συνιστά το νομικό γεγονός από το οποίο απορρέει η γένεση ή η παύση της υποχρέωσης ασφάλισης του μισθωτού εργαζόμενου.
- όσοι ασκούν μη μισθωτή δραστηριότητα (εφεξής «αυτοαπασχολούμενοι»), των οποίων τα άμεσα ή έμμεσα εισοδήματα που προέρχονται από την άσκηση του επιτηδεύματός τους ή άλλης αμειβόμενης ανεξάρτητης δραστηριότητας, όπως ορίζεται από τη νομοθεσία περί φορολογίας εισοδήματος, είναι 12 φορές υψηλότερα από τον προβλεπόμενο ελάχιστο μηνιαίο μισθό για εργασία πλήρους απασχόλησης. Το νομικό γεγονός το οποίο προκαλεί τη γένεση ή την εξάλειψη της υποχρέωσης ασφάλισης των αυτοαπασχολούμενων υπό καθεστώς ασφάλισης ασθενείας και ασφάλισης συνταξιοδότησης είναι το ύψος των άμεσων ή έμμεσων εισοδημάτων που προέρχονται από την άσκηση του επιτηδεύματός τους ή άλλης ανεξάρτητης αμειβόμενης δραστηριότητας. Το ύψος των εν λόγω εισοδημάτων δηλώνεται συνήθως την 1η Ιουλίου του τρέχοντος έτους για το προηγούμενο ημερολογιακό έτος.

Σημείωση: Η υποχρέωση υπαγωγής στην ασφάλιση ασθενείας δεν ισχύει για τα φυσικά πρόσωπα που λαμβάνουν σύνταξη γήρατος, πρόωρη σύνταξη ή σύνταξη αναπηρίας όταν το ποσοστό ανικανότητας είναι 70% και άνω.

Άλλα άτομα που υπάγονται υποχρεωτικά στην ασφάλιση γήρατος είναι:

- Πολίτες που διαμένουν στη Σλοβακία και φροντίζουν υπό καθεστώς πλήρους απασχόλησης τέκνο κάτω των 6 ετών το οποίο επίσης κατοικεί μόνιμα στη Σλοβακική Δημοκρατία, οι οποίοι δεν είναι ασφαλισμένοι ως μισθωτοί εργαζόμενοι ή ως αυτοαπασχολούμενοι, δεν λαμβάνουν πρόωρη σύνταξη γήρατος ούτε σύνταξη αναπηρίας και δεν έχουν συμπληρώσει το προβλεπόμενο από το νόμο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης. Η αίτηση υπαγωγής σε συνταξιοδοτική ασφάλιση πρέπει να υποβάλλεται στους αρμόδιους οργανισμούς δεόντως συμπληρωμένη.
- πολίτες που διαμένουν μόνιμα στη Σλοβακία και φροντίζουν υπό καθεστώς πλήρους απασχόλησης τέκνο άνω των έξι ετών και κάτω των δεκαοκτώ ετών το οποίο επίσης κατοικεί μόνιμα στη Σλοβακική Δημοκρατία και παρουσιάζει σοβαρά προβλήματα υγείας, οι οποίοι δεν είναι ασφαλισμένοι ως μισθωτοί εργαζόμενοι, αυτοαπασχολούμενοι, ή σύμφωνα με το σημείο 1 ανωτέρω, δεν λαμβάνουν πρόωρη σύνταξη γήρατος ούτε σύνταξη αναπηρίας και δεν έχουν συμπληρώσει το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης. Η αίτηση υπαγωγής σε συνταξιοδοτική ασφάλιση πρέπει να υποβάλλεται στους αρμόδιους οργανισμούς δεόντως συμπληρωμένη.
- πολίτες που διαμένουν μόνιμα στη Σλοβακία και λαμβάνουν χρηματικό επίδομα περίθαλψης για χρονικό διάστημα μέχρι 12 έτη σύμφωνα με τους ισχύοντες νόμους, οι οποίοι δεν είναι ασφαλισμένοι ως μισθωτοί εργαζόμενοι, αυτοαπασχολούμενοι ή, σύμφωνα με τα σημεία 1 και 2 ανωτέρω, δεν λαμβάνουν πρόωρη σύνταξη γήρατος ούτε σύνταξη αναπηρίας και δεν έχουν συμπληρώσει το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης. Η αίτηση υπαγωγής σε συνταξιοδοτική ασφάλιση πρέπει να υποβάλλεται στους αρμόδιους οργανισμούς δεόντως συμπληρωμένη.

- πολίτες που λαμβάνουν σύνταξη αναπηρίας πριν από την ηλικία συνταξιοδότησης ή πριν από τη χορήγηση πρόωρης σύνταξης, καθώς και πρόσωπα που λαμβάνουν σύνταξη λόγω εργατικού ατυχήματος.

Υπάγονται υποχρεωτικά στην ασφάλιση κατά ατυχημάτων όλοι οι εργοδότες που απασχολούν τουλάχιστον ένα άτομο, είτε με σύμβαση μισθωτής εργασίας είτε με οποιαδήποτε άλλη μορφή σύμβασης εργασίας.

Υπάγονται υποχρεωτικά στην ασφάλιση ανεργίας όλοι οι εργαζόμενοι που υπάγονται στην υποχρεωτική ασφάλιση ασθενείας. Η ασφάλιση ανεργίας δεν ισχύει για τις κατηγορίες ατόμων που προβλέπει ο νόμος (π.χ. τους κρατικούς υπαλλήλους που εργάζονται σε συγκεκριμένες δημόσιες υπηρεσίες, τους εισαγγελείς, τα μέλη του σώματος των πυροσβεστών και των υπηρεσιών διάσωσης), για τα φυσικά πρόσωπα που στερούνται της ελευθερίας τους, και για τα πρόσωπα που λαμβάνουν σύνταξη γήρατος, πρόωρη σύνταξη ή σύνταξη αναπηρίας εφόσον το ποσοστό ανικανότητάς τους είναι τουλάχιστον 70%.

Μπορούν να υπαχθούν προαιρετικά στην ασφάλιση ασθενείας, στην ασφάλιση γήρατος και στην ασφάλιση ανεργίας όλα τα άτομα που έχουν συμπληρώσει την ηλικία των 16 ετών, κατοικούν μόνιμα στο έδαφος της Σλοβακικής Δημοκρατίας ή διαθέτουν προσωρινό τίτλο διαμονής στο έδαφός της. Το καθεστώς προαιρετικής ασφάλισης αρχίζει να ισχύει από την ημέρα κατάθεσης της αίτησης και παύει να ισχύει την ημέρα διαγραφής του ασφαλισμένου ή την ημέρα υποβολής της αίτησης διαγραφής του. Υπάγονται υποχρεωτικά στο σύστημα συνταξιοδοτικής ασφάλισης γήρατος (αποταμίευση) όλα τα πρόσωπα των οποίων η υπαγωγή στην ασφάλιση γήρατος έλαβε χώρα μετά τις 30 Ιουνίου 2006, τα οποία δεν είχαν ασφαλιστεί ποτέ πριν την 1η Ιανουαρίου 2005 στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων για συνταξιοδοτική ασφάλιση γήρατος (π.χ. οι αλλοδαποί εργαζόμενοι που μεταβαίνουν στη Σλοβακική Δημοκρατία για να ασκήσουν επαγγελματική δραστηριότητα) και τα ανήκουν σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες:

- τους μισθωτούς εργαζόμενους,
- τους αυτοαπασχολούμενους που υπάγονται στην υποχρεωτική ασφάλιση γήρατος,
- Μόνιμους κατοίκους της Σλοβακικής Δημοκρατίας και φροντίζουν υπό καθεστώς πλήρους απασχόλησης παιδί κάτω των έξι ετών το οποίο επίσης κατοικεί μόνιμα στη Σλοβακική Δημοκρατία,
- Μόνιμους κατοίκους της Σλοβακικής Δημοκρατίας και φροντίζουν υπό καθεστώς πλήρους απασχόλησης παιδί άνω των έξι ετών που παρουσιάζει σοβαρά μακροχρόνια προβλήματα υγείας, το οποίο επίσης κατοικεί μόνιμα στη Σλοβακική Δημοκρατία,
- Μόνιμους κατοίκους της Σλοβακικής Δημοκρατίας με υποχρέωση υπαγωγής στην ασφάλιση γήρατος για λόγους εισπραξης επιδόματος περίθαλψης,
- Προαιρετικά ασφαλισμένους στην ασφάλιση γήρατος.

Αριθμός μητρώου κοινωνικής ασφάλισης (εθνικός αριθμός)

Κάθε αίτηση, δήλωση ή υποβολή εγγράφων από φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων οφείλει υποχρεωτικά να φέρει τον αριθμό μητρώου κοινωνικής ασφάλισης του ενδιαφερόμενου προσώπου. Εκτός αν ορίζεται άλλως, ο αριθμός μητρώου κοινωνικής ασφάλισης των φυσικών προσώπων αντιστοιχεί στη χρονολογία γέννησής τους. Η χρήση του εν λόγω αριθμού μητρώου διευκολύνει την επικοινωνία με τις διοικητικές αρχές και ελαχιστοποιεί τις πιθανότητες σφάλματος.

Οργάνωση της κοινωνικής προστασίας

Το σύστημα κοινωνικής προστασίας της Σλοβακικής Δημοκρατίας περιλαμβάνει τέσσερις κλάδους: οι δύο βασικοί κλάδοι είναι η υγειονομική περίθαλψη και η κοινωνική ασφάλιση, και οι άλλοι είναι η κρατική κοινωνική πρόνοια για οικογένειες και τα κοινωνικά βοηθήματα.

Κοινωνική ασφάλιση

Τις χρηματικές παροχές της κοινωνικής ασφάλισης διαχειρίζεται το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που είναι δημόσια διοικητική αρχή. Η νομοθεσία που διέπει ολόκληρο το σύστημα κοινωνικής κάλυψης εμπίπτει στην αρμοδιότητα του υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικών Υποθέσεων και Οικογένειας (*Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny*) της Σλοβακικής Δημοκρατίας. Το τελευταίο πάντως δεν παρεμβαίνει άμεσα στις δραστηριότητες του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων το οποίο εξακολουθεί να είναι αρμόδιο για τις εν λόγω κοινωνικές παροχές. Ως αρμόδιο για την κοινωνική ασφάλιση, το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων λειτουργεί ως συνδετικός κρίκος μεταξύ των διαφόρων αρμόδιων φορέων και των δικαιούχων, καθώς και μεταξύ των αντίστοιχων φορέων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του ΕΟΧ και της Ελβετίας. Το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων διαθέτει περιφερειακά υποκαταστήματα.

Υγειονομική περίθαλψη

Οι παροχές σε είδος εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του υπουργείου Υγείας (*Ministerstvo zdravotníctva*). Η υποχρεωτική ασφάλιση ασθενείας καλύπτει την περίθαλψη σε ιδρύματα υγείας καθώς και ορισμένα φάρμακα, και παρέχεται από τρεις φορείς ασφάλισης ασθενείας. Το μεγαλύτερο ποσοστό των κατοίκων της χώρας είναι ασφαλισμένοι στο Γραφείο ελέγχου της δημόσιας υγείας (*Všeobecná zdravotná poisťovňa*). Για την παροχή υγειονομικής περίθαλψης στη πράξη αρμόδια είναι τα κοινοτικά κέντρα υγείας, τα νοσοκομεία, οι πολυκλινικές, τα σανατόρια και τα κέντρα λουτροθεραπείας. Το κοινωνικό σύστημα χρησιμοποιεί τόσο κρατικά όσο και ιδιωτικά ιδρύματα υγείας.

Η κρατική κοινωνική πρόνοια για οικογένειες

Οι παροχές σε χρήμα εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικών Υποθέσεων και Οικογένειας. Οι εν λόγω παροχές χορηγούνται μέσω του γραφείου εργασίας, κοινωνικών υποθέσεων και οικογένειας (*Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny*). Το φορολογικό ευεργέτημα εμπίπτει στην αρμοδιότητα του υπουργείου Οικονομικών (*Ministerstvo financií*) και χορηγείται μέσω της αρμόδιας εφορίας και επιχειρήσεων.

Κοινωνική βοήθεια

Οι παροχές σε χρήμα και σε είδος εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικών Υποθέσεων και Οικογένειας, του υπουργείου Υγείας και της τοπικής αυτοδιοίκησης (δήμοι). Καταβάλλονται σε ανάπηρους με μειωμένη ικανότητα προς εργασία, σε ανάπηρους που εξαρτώνται από τη βοήθεια τρίτου και σε όσους αντιμετωπίζουν υλικές ανάγκες. Η κοινωνική πρόνοια παρέχεται μέσω της περιφερειακής αυτοδιοίκησης, των περιφερειακών γραφείων εργασίας κοινωνικών υποθέσεων και οικογένειας, των γραφείων των δημοτικών αρχών και μη κυβερνητικών φορέων.

Χρηματοδότηση

Οι παροχές σε χρήμα χρηματοδοτούνται από εισφορές. Για τη χορήγησή τους αρμόδιο είναι το υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικών Υποθέσεων και Οικογένειας (*Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny*) και συγκεκριμένα το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων (*Sociálna poisťovňa*).

Οι εισφορές για τους κλάδους ασφάλισης ασθενείας, ασφάλισης γήρατος και ασφάλισης ανεργίας των μισθωτών εργαζομένων καταβάλλονται για λογαριασμό τους από τον εργοδότη τους. Το ποσοστό των εν λόγω εισφορών ασφάλισης ασθενείας, ασφάλισης

γήρατος και ασφάλισης ανεργίας που βαρύνει τους μισθωτούς αφαιρείται από τους μισθούς τους και καταβάλλεται για λογαριασμό τους από τον εργοδότη τους.

Οι εισφορές ασφάλισης ασθενείας καταβάλλονται από:

- τους μισθωτούς εργαζόμενους,
- τους εργοδότες,
- τους μη μισθωτούς
- το κράτος (για λογαριασμό τέκνων, συνταξιούχων, ανέργων, κ.λπ.).

Οι εισφορές ασφάλισης ασθενείας, ασφάλισης γήρατος και ασφάλισης αναπηρίας καταβάλλονται από:

- τους μισθωτούς εργαζόμενους,
- τους εργοδότες,
- τους αυτοαπασχολούμενους που είναι υποχρεωτικά ασφαλισμένοι,
- πρόσωπα που είναι προαιρετικά ασφαλισμένα (μόνο κοινωνική ασφάλιση).

Το κράτος αναλαμβάνει τις εισφορές ασφάλισης γήρατος και ασφάλισης αναπηρίας των φυσικών προσώπων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των τριών πρώτων περιπτώσεων της παραγράφου με τίτλο «Άλλα άτομα που υπάγονται υποχρεωτικά στην ασφάλιση γήρατος» της ενότητας «Υπαγωγή στην ασφάλιση».

Το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων αναλαμβάνει τις εισφορές ασφάλισης γήρατος των φυσικών προσώπων που λαμβάνουν σύνταξη αναπηρίας ή σύνταξη λόγω εργατικού ατυχήματος μέχρι να συμπληρώσουν την ηλικία συνταξιοδότησης ή μέχρι να τους χορηγηθεί πρόωρη σύνταξη.

Δεν υποχρεούνται να καταβάλλουν εισφορές για τον κλάδο ασφάλισης αναπηρίας όσοι υπάγονται στην ασφάλιση γήρατος και έχουν συμπληρώσει την ηλικία συνταξιοδότησης, όσοι λαμβάνουν πρόωρη σύνταξη και όσοι λαμβάνουν σύνταξη αναπηρίας με ποσοστό ανικανότητας τουλάχιστον 70%. Ομοίως, ο εργοδότης δεν υποχρεούται να καταβάλλει το ποσοστό που του αναλογεί επί των εισφορών ασφάλισης αναπηρίας για υπαλλήλους του οι οποίοι υπάγονται στην ασφάλιση γήρατος, έχουν συμπληρώσει την ηλικία συνταξιοδότησης, λαμβάνουν πρόωρη σύνταξη ή σύνταξη αναπηρίας με ποσοστό ανικανότητας τουλάχιστον 70%.

Οι εισφορές ασφάλισης κατά ατυχημάτων καταβάλλονται από τους εργοδότες.

Οι εισφορές ασφάλισης ανεργίας καταβάλλονται από:

- τους μισθωτούς εργαζόμενους,
- τους εργοδότες,
- τους ανέργους που είναι προαιρετικά ασφαλισμένοι.

Οι εισφορές στο αποθεματικό ταμείο αλληλεγγύης καταβάλλονται από:

- τους εργοδότες,
- τους αυτοαπασχολούμενους που υπάγονται στην υποχρεωτική ασφάλιση γήρατος,
- τα πρόσωπα που υπάγονται προαιρετικά στην ασφάλιση γήρατος,
- το κράτος (έσοδα από φόρους)

Οι εισφορές συνταξιοδοτικής αποταμίευσης καταβάλλονται από:

- τους εργοδότες για λογαριασμό των υπαλλήλων τους,
- τους αυτοαπασχολούμενους που υπάγονται στην υποχρεωτική ασφάλιση γήρατος,
- όσους υπάγονται προαιρετικά στη συνταξιοδοτική αποταμίευση.

Το κράτος αναλαμβάνει τις εισφορές συνταξιοδοτικής αποταμίευσης των προσώπων στα οποία καταβάλλει εισφορές ασφάλισης γήρατος. Το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων αναλαμβάνει τις εισφορές συνταξιοδοτικής αποταμίευσης των προσώπων στα οποία καταβάλλει σύνταξη αναπηρίας ή σύνταξη λόγω εργατικού ατυχήματος, εάν τα εν λόγω φυσικά πρόσωπα υπάγονταν ήδη στη συνταξιοδοτική αποταμίευση πριν από τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού τους δικαιώματος.

Το δικαίωμά σας σε παροχές κοινωνικής ασφάλισης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης στην Ευρώπη διαφέρουν από χώρα σε χώρα, γι' αυτό και οι σχετικές διατάξεις της ΕΕ αποσκοπούν στον καλύτερο συντονισμό τους. Είναι σημαντικό να υπάρχουν κοινοί κανόνες που διασφαλίζουν την πρόσβαση στις κοινωνικές παροχές ώστε να μη ζημιώνονται οι ευρωπαίοι εργαζόμενοι και άλλοι ασφαλισμένοι όταν ασκούν το δικαίωμά τους για ελεύθερη κυκλοφορία εντός της ΕΕ. Οι κανόνες αυτοί βασίζονται σε τέσσερις αρχές.

- Όταν μετακινείστε εντός της Ευρώπης, είστε πάντα ασφαλισμένος με βάση τη νομοθεσία ενός και μόνο κράτους μέλους: κατά κανόνα, εάν είστε εργαζόμενος, η χώρα αυτή θα είναι η χώρα στην οποία εργάζεστε, εάν δεν εργάζεστε, θα είναι η χώρα στην οποία διαμένετε.
- Η αρχή της ίσης μεταχείρισης διασφαλίζει ότι έχετε τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις με τους πολίτες της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένος.
- Όταν είναι απαραίτητο, περίοδοι ασφάλισης που κατοχυρώνονται σε άλλες χώρες της ΕΕ μπορούν να λαμβάνονται υπόψη για τη χορήγηση κάποιου επιδόματος.
- Οι παροχές σε χρήμα μπορούν να «εξάγονται», εάν ζείτε σε χώρα διαφορετική από εκείνη στην οποία είστε ασφαλισμένος.

Μπορείτε να επικαλείστε τις διατάξεις της ΕΕ για τον συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης στα 27 κράτη μέλη, τη Νορβηγία, την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν (ΕΟΧ) και την Ελβετία (31 χώρες συνολικά).

Ορισμένες γενικές πληροφορίες σχετικά με τις διατάξεις της ΕΕ παρέχονται στο τέλος κάθε κεφαλαίου. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων κοινωνικής ασφάλισης για όσους μετακινούνται ή ταξιδεύουν στην ΕΕ, την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία διατίθενται στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Κεφάλαιο II: Υγειονομική περίθαλψη

Πότε δικαιούστε υγειονομική περίθαλψη;

Υγειονομική περίθαλψη δικαιούνται όλοι όσοι διαμένουν στη Σλοβακία. Οι παροχές ασθένειας χορηγούνται από τους παρόχους ιατρικών υπηρεσιών συμβεβλημένων με τα ταμεία ασφάλισης ασθενείας.

Τι καλύπτεται;

Το κρατικό σύστημα υγειονομικής ασφάλισης καλύπτει μόνον τις υπηρεσίες που παρέχονται στους χώρους υγειονομικής περίθαλψης ή από τους γιατρούς των υπηρεσιών υγείας.

Οι ιατρικές παροχές χορηγούνται σε περιορισμένη βάση συμμετοχής. Οι ασθενείς επιβαρύνονται με τις εξής δαπάνες:

- 1,99 ευρώ για υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης,
- 0,17 ευρώ για κάθε συνταγή,
- 0,07 ευρώ/χλμ για μεταφορά με ασθενοφόρο.

Δεν προβλέπεται συμμετοχή για μεταφορά αναπήρων, ασθενών που ακολουθούν πρόγραμμα αιμοκάθαρσης, ασθενών που νοσηλεύονται σε μονάδες ογκολογίας ή καρδιοχειρουργικής. Τα φάρμακα, τα ιατρικά βοηθήματα και τα προϊόντα διατροφής επιστρέφονται στο ακέραιο ή εν μέρει (ανάλογα με την κάθε περίπτωση) από το κρατικό σύστημα υγειονομικής περίθαλψης.

Όσον αφορά την οδοντιατρική περίθαλψη, οι ασφαλισμένοι μπορούν να επιλέγουν ελεύθερα μεταξύ των συμβεβλημένων οδοντιάτρων. Η επιστροφή των δαπανών για οδοντιατρικές υπηρεσίες βασίζεται στο τιμολόγιο που συμφωνείται μεταξύ των φορέων ασφάλισης ασθενείας και των παρόχων των σχετικών υπηρεσιών. Ο ασθενής δεν πληρώνει για την οδοντιατρική εξέταση, καταβάλλει, όμως, ολόκληρο το τίμημα που αντιστοιχεί στη χρήση υλικών άνω του καθορισμένου ορίου.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη;

Μπορείτε να απευθύνεστε σε όλους τους γιατρούς που είναι συμβεβλημένοι με το κρατικό σύστημα υγειονομικής περίθαλψης. Η πρώτη σας επίσκεψη συνιστά σιωπηρή συμφωνία ότι θα παραμείνετε στον συγκεκριμένο γιατρό για τουλάχιστον έξι μήνες. Οι ασθενείς επισκέπτονται ειδικούς ιατρούς απευθείας ή με παραπεμπτικό από τον γιατρό τους, και μπορούν να επιλέξουν ελεύθερα νοσοκομείο.

Το δικαίωμά σας σε παροχές υγειονομικής περίθαλψης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Εάν διαμένετε προσωρινά ή μόνιμα σε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία, μπορείτε, τόσο εσείς όσο και η οικογένειά σας, να χρησιμοποιείτε τις υπηρεσίες δημόσιας υγειονομικής περίθαλψης που παρέχονται εκεί. Αυτό δεν σημαίνει απαραίτητα ότι η περίθαλψη θα είναι δωρεάν, πράγμα το οποίο εξαρτάται από τη νομοθεσία της κάθε χώρας.

Εάν προγραμματίζετε προσωρινή παραμονή (διακοπές, επαγγελματικό ταξίδι κ.λπ.) σε άλλη χώρα της ΕΕ ή στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία, προμηθευτείτε την ευρωπαϊκή κάρτα ασφάλισης ασθενείας (EHIC) προτού αναχωρήσετε. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την κάρτα EHIC και πώς να την αποκτήσετε παρέχονται στη διεύθυνση: <http://ehic.europa.eu>.

Εάν προγραμματίζετε να εγκατασταθείτε μόνιμα σε άλλη χώρα της ΕΕ, περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματά σας σχετικά με παροχές υγειονομικής περίθαλψης παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Κεφάλαιο III: Παροχές ασθενείας σε χρήμα

Πότε δικαιούστε παροχές ασθενείας σε χρήμα;

Οι μισθωτοί δικαιούνται παροχές ασθενείας σε χρήμα στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις για τις παροχές ασθενείας ενόσω υπάγονται στο καθεστώς υγειονομικής περίθαλψης ή σε ύστερο χρόνο, κατά τη διάρκεια της ιατρικής αγωγής ή της διατήρησης του δικαιώματός τους
- εάν το εισόδημά τους είναι μικρότερο από την βάση υπολογισμού της ασφάλισης ασθενείας ενόσω δεν εργάζονται λόγω απώλειας της ικανότητάς τους προς εργασία, εάν φροντίζουν μέλος της οικογένειας όπως προβλέπει η ισχύουσα νομοθεσία, εάν φροντίζουν τέκνο κάτω των 10 ετών ή είναι σε άδεια μητρότητας ή φροντίζουν ανάδοχο τέκνο.

Οι αυτοαπασχολούμενοι που υπάγονται στο υποχρεωτικό καθεστώς ασφάλισης ασθενείας και οι συνδρομητές προαιρετικής ασφάλισης δικαιούνται παροχές ασθενείας σε χρήμα όταν:

- πληρούν τις προϋποθέσεις για τις παροχές ασθενείας ενόσω υπάγονται στο καθεστώς υγειονομικής περίθαλψης ή σε ύστερο χρόνο, κατά τη διάρκεια της ιατρικής αγωγής ή της διατήρησης του δικαιώματός τους
- την τελευταία ημέρα του ημερολογιακού μήνα κατά τον οποίο προέκυψαν οι προϋποθέσεις για τη χρήση του δικαιώματος, ήταν εντάξει ως προς τις υποχρεώσεις τους έναντι των παροχών ασθενείας για όλο το διάστημα από την αρχή της υπαγωγής τους στην ασφάλιση (υποχρεωτική ή προαιρετική) έως την τελευταία ημέρα του ημερολογιακού μήνα που προηγείται της εμφάνισης των προϋποθέσεων για τη χρήση του δικαιώματος.

Οι παροχές σε χρήμα της ασφάλισης ασθενείας περιλαμβάνουν:

- επίδομα ασθένειας (*Nemocenské*),
- επίδομα διατήρησης εισοδημάτων (*Náhrada príjmu*),
- επίδομα περίθαλψης ασθενούς συγγενούς (*Ošetrovné*),
- αντισταθμιστικό επίδομα κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και της μητρότητας (*Vygonnácacia dánka*) (βλ. Κεφάλαιο IV),
- επίδομα μητρότητας (*Materské*) (βλ. Κεφάλαιο IV).

Παροχή ασθενείας

Οι μισθωτοί εργαζόμενοι δικαιούνται παροχές ασθενείας όταν διακόπτουν την εργασία τους προσωρινά ή τίθενται σε απομόνωση λόγω ασθένειας ή ατυχήματος (αμφότερες οι περιπτώσεις θεωρούνται ως προσωρινή ανικανότητα). Το εν λόγω δικαίωμα:

- θεμελιώνεται από την 11η ημέρα της προσωρινής ανικανότητας προς εργασία,
- παύει την επομένη της παύσης της προσωρινής ανικανότητας προς εργασία ή την ημέρα χορήγησης κανονικής σύνταξης ή πρόωρης σύνταξης γήρατος ή σύνταξης αναπηρίας (εφόσον το ποσοστό ανικανότητας είναι 70% ή μεγαλύτερο.) Πάντως, η εν λόγω παροχή δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπερβεί τις 52 εβδομάδες από την έναρξη της προσωρινής ανικανότητας προς εργασία.

Επίδομα ασθένειας δικαιούνται επίσης οι αυτοαπασχολούμενοι που υπάγονται υποχρεωτικά στον κλάδο ασφάλισης ασθενείας, αλλά και οι προαιρετικά ασφαλισμένοι σε αυτόν,

εφόσον τους έχει αναγνωριστεί προσωρινή ανικανότητα προς εργασία και εφόσον, κατά τη διάρκεια των δύο ετών που προηγούνται της επέλευσης της ανικανότητας προς εργασία, υπάγονται προαιρετικά σε ασφάλιση ασθενείας για διάστημα 270 ημερών τουλάχιστον. Το δικαίωμα των υποχρεωτικά ασφαλισμένων αυτοαπασχολούμενων και των προαιρετικά ασφαλισμένων σε επίδομα ασθενείας:

- Θεμελιώνεται από την 1η ημέρα της προσωρινής ανικανότητας προς εργασία,
- παύει την επομένη της παύσης της προσωρινής ανικανότητας προς εργασία ή την ημέρα χορήγησης κανονικής σύνταξης ή πρόωρης σύνταξης γήρατος ή σύνταξης αναπηρίας (εφόσον το ποσοστό ανικανότητας είναι τουλάχιστον 70%). Πάντως, η εν λόγω παροχή δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπερβαίνει τις 52 εβδομάδες από την έναρξη της προσωρινής ανικανότητας προς εργασία.

Επίδομα διατήρησης εισοδημάτων

Τα επίδομα διατήρησης εισοδημάτων χρηματοδοτούνται από τον εργοδότη κατά τη διάρκεια των 10 πρώτων ημερολογιακών ημερών της ασθενείας του εργαζόμενου. Επίδομα διατήρησης εισοδημάτων δικαιούνται όλοι οι μισθωτοί εργαζόμενοι εφόσον έχουν κριθεί προσωρινώς ανίκανοι προς εργασία ή έχουν τεθεί σε καραντίνα λόγω ασθενείας ή ατυχήματος και εφόσον πληρούν τις άλλες προϋποθέσεις που ενδεχομένως επιβάλλει η νομοθεσία.

Επίδομα περίθαλψης ασθενούς συγγενούς

Για να λάβει επίδομα περίθαλψης ασθενούς συγγενούς, ο ασφαλισμένος (είτε είναι μισθωτός εργαζόμενος, είτε αυτοαπασχολούμενος είτε προαιρετικά ασφαλισμένος) οφείλει να πληροί μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- να φροντίζει σύζυγο, τέκνο, άμεσο ανιόντα συγγενή ή άμεσο ανιόντα συγγενή του συζύγου του, των οποίων η κατάσταση υγείας απαιτεί μονίμως τις φροντίδες τρίτου ατόμου. Η εν λόγω κατάσταση πρέπει να αποδεικνύεται με ιατρικό πιστοποιητικό,
- ή να φροντίζει παιδί κάτω των δέκα ετών σε μία από τις ακόλουθες περιπτώσεις:
  - το παιδί έχει τεθεί σε απομόνωση,
  - το κοινωνικό, σχολικό ή προσχολικό ίδρυμα στο οποίο πηγαίνει το παιδί έχει κλείσει ή έχει τεθεί σε καραντίνα από τις αρμόδιες αρχές,
  - το φυσικό πρόσωπο που φροντίζει κανονικά το παιδί έχει αρρωστήσει, έχει τεθεί σε απομόνωση ή έχει εισαχθεί σε μαιευτήριο, και δεν μπορεί, ως εκ τούτου, να επιτελέσει τα καθήκοντά του.

Τι καλύπτεται;

Παροχή ασθενείας

Οι μισθωτοί εργαζόμενοι λαμβάνουν επίδομα ασθενείας για κάθε ημερολογιακή ημέρα. Το ύψος της εν λόγω αποζημίωσης αντιστοιχεί στο 55% του βασικού ημερομισθίου τους. Οι υποχρεωτικά ασφαλισμένοι αυτοαπασχολούμενοι και οι προαιρετικά ασφαλισμένοι λαμβάνουν επίδομα ασθενείας για κάθε ημερολογιακή ημέρα. Η αποζημίωση μισθού ανέρχεται στο:

- 25% του ημερήσιου εισοδήματος που χρησιμεύει ως βάση υπολογισμού των εισφορών για τις πρώτες τρεις ημέρες (μόνο αυτοαπασχολούμενοι),
- 55% του ημερήσιου εισοδήματος που χρησιμεύει ως βάση υπολογισμού των εισφορών για τη συνέχεια (μισθωτοί και αυτοαπασχολούμενοι).

Δεν είναι δυνατή η ταυτόχρονη χορήγηση του επιδόματος ασθένειας και του επιδόματος μητρότητας. Η μέγιστη διάρκεια καταβολής του επιδόματος ασθένειας είναι 52 εβδομάδες.

Επίδομα διατήρησης εισοδημάτων

Το ύψος του επιδόματος διατήρησης εισοδημάτων (μόνο για μισθωτούς) υπολογίζεται βάσει περιόδου αναφοράς και ημερομισθίου το οποίο χρησιμεύει ως βάση για τον υπολογισμό των εισφορών ασθένειας, τα οποία καθορίζονται όπως ακριβώς στην περίπτωση των παροχών ασθένειας ανωτέρω. Το ύψος του επιδόματος διατήρησης εισοδημάτων αντιστοιχεί:

- από την πρώτη έως την τρίτη ημέρα προσωρινής ανικανότητας προς εργασία: στο 25% του ημερήσιου εισοδήματός τους που χρησιμεύει ως βάση υπολογισμού των εισφορών,
- μετά την τέταρτη ημέρα προσωρινής ανικανότητας προς εργασία: στο 55% του ημερήσιου εισοδήματός τους που χρησιμεύει ως βάση υπολογισμού των εισφορών.

Το επίδομα διατήρησης εισοδημάτων μπορεί να αντιστοιχεί σε μεγαλύτερο ποσοστό του βασικού μισθού, εφόσον κάτι τέτοιο προβλέπεται στις συλλογικές συμβάσεις που συνάπτονται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Το εν λόγω ποσοστό δεν μπορεί πάντως να υπερβαίνει το 80%.

Επίδομα περίθαλψης ασθενούς συγγενούς

Το επίδομα περίθαλψης ασθενούς συγγενούς καταβάλλεται για κάθε ημερολογιακή ημέρα από την πρώτη ημέρα γένεσης της ανάγκης παροχής φροντίδων σε γονέα οι οποίες προβλέπονται από τη νομοθεσία, ή της ανάγκης φροντίδας παιδιού κάτω των 10 ετών. Το ύψος του αντιστοιχεί στο 55% του ημερήσιου εισοδήματος που χρησιμεύει ως βάση υπολογισμού των εισφορών ασθένειας. Το επίδομα περίθαλψης ασθενούς συγγενούς καταβάλλεται από την πρώτη ημέρα γένεσης της ανάγκης παροχής φροντίδων, ενώ η καταβολή του διακόπτεται μόλις πάψει να υπάρχει η ανάγκη. Δεν είναι, πάντως, δυνατή η καταβολή του για διάστημα μεγαλύτερο των δέκα ημερών. Ο νόμος περί κοινωνικής ασφάλισης προβλέπει επίσης ότι, για κάθε περίπτωση παροχής φροντίδων σε γονέα ή φύλαξης παιδιού κάτω των 10 ετών, το επίδομα περίθαλψης ασθενούς συγγενούς καταβάλλεται άπαξ και σε έναν μόνο δικαιούχο.

Δεν είναι δυνατή η ταυτόχρονη χορήγηση του επιδόματος περίθαλψης ασθενούς συγγενούς και:

- του επιδόματος διατήρησης εισοδημάτων,
- του επιδόματος ασθένειας,
- - επίδομα μητρότητας

Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές ασθένειας σε χρήμα;

Η ανικανότητα προς εργασία πρέπει να βεβαιώνεται από τον οικογενειακό ιατρό από την πρώτη ημέρα εκδήλωσης της ασθένειας, ενώ η επανεξέταση της κατάστασης του ασθενούς μπορεί να γίνεται κάθε τέσσερις εβδομάδες. Η ενδιάμεση καταβολή γίνεται μέσω του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Ο εργοδότης οφείλει να καταβάλλει τα επίδομα διατήρησης εισοδημάτων στους μισθωτούς υπαλλήλους του εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών για την καταβολή μισθών, αμοιβών, επιδομάτων και κάθε άλλης μορφής αποδοχών, την τελευταία ημέρα, το αργότερο, του ημερολογιακού μήνα που έπεται του μήνα για τον οποίο καταβάλλεται το βοήθημα. Τυχόν διαφορές μεταξύ μισθωτού και εργοδότη σχετικά με το επίδομα διατήρησης εισοδημάτων εκδικάζονται από τα αρμόδια δικαστήρια.

Το δικαίωμά σας σε παροχές ασθενείας σε χρήμα όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Κατά κανόνα, οι παροχές ασθενείας σε χρήμα (δηλαδή παροχές που συνήθως αντικαθιστούν το εισόδημα που διακόπτεται λόγω ασθενείας) καταβάλλονται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι, ανεξάρτητα από τον τόπο της προσωρινής ή μόνιμης κατοικίας σας.*

Όταν εγκαθίσταστε σε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία, κάθε φορά που πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις ώστε να δικαιούστε παροχή ασθενείας, ο αρμόδιος φορέας (δηλαδή ο φορέας της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι) πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης, διαμονής ή απασχόλησης που έχετε συμπληρώσει βάσει της νομοθεσίας της σχετικής από τις προαναφερθείσες χώρες. Διασφαλίζεται έτσι ότι οι εργαζόμενοι δεν χάνουν την κάλυψη της ασφάλισης ασθενείας όταν αλλάζουν εργασία ή εγκαθίστανται σε άλλο κράτος.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο IV: Παροχές μητρότητας και πατρότητας

Πότε δικαιούστε παροχές μητρότητας και πατρότητας;

Παροχή μητρότητας

Επίδομα μητρότητας δικαιούνται όλες οι ασφαλισμένες που είναι έγκυες ή φροντίζουν νεογέννητο, καθώς και όλοι οι ασφαλισμένοι που έχουν αναλάβει την επιμέλεια τέκνου (π.χ. ο πατέρας του τέκνου) υπό την προϋπόθεση ότι έχουν συμπληρώσει την περίοδο αναμονής των 270 ημερών στον κλάδο ασφάλισης ασθενείας κατά τα δύο χρόνια πριν από τον τοκετό ή την ανάληψη της επιμέλειας του παιδιού, και ότι εργάζονται υπό καθεστώς είτε έμμισθης απασχόλησης είτε αυτοαπασχόλησης, ή είναι προαιρετικά ασφαλισμένοι.

Αντισταθμιστικό επίδομα κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και της μητρότητας

Ο νόμος περί κοινωνικής ασφάλισης χορηγεί αντισταθμιστικό επίδομα μόνο στις γυναίκες υπό καθεστώς έμμισθης εργασίας. Οι γυναίκες που εργάζονται υπό καθεστώς αυτοαπασχόλησης και οι προαιρετικά ασφαλισμένες δεν δικαιούνται αντισταθμιστικό επίδομα, διότι η τοποθέτηση σε άλλη θέση εργασίας είναι εκτός του πεδίου εφαρμογής της νομοθεσίας περί απασχόλησης σε επιχείρηση.

Οι γυναίκες υπό καθεστώς έμμισθης εργασίας δικαιούνται αντισταθμιστικό επίδομα εφόσον, κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης τους ή των εννέα πρώτων μηνών της μητρότητάς τους, επανατοποθετηθούν σε θέση εργασίας εντός της ίδιας επιχείρησης, επειδή:

- απαγορεύεται να εργάζονται στην κανονική θέση εργασίας τους βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας και κανονισμών
- η κανονική θέση εργασίας τους κρίνεται ενδεχομένως επικίνδυνη για την υγεία τους ή για την υγεία των παιδιών τους και πιστοποιείται από ιατρική βεβαίωση, και
- το εισόδημά τους στη νέα θέση είναι χαμηλότερο από εκείνο στην προηγούμενη.

Τι καλύπτεται;

Οι μισθωτοί, οι αυτοαπασχολούμενοι και οι προαιρετικά ασφαλισμένοι δικαιούνται επίδομα μητρότητας και αντισταθμιστικό επίδομα κατά τη διάρκεια της κάλυψής τους από την ασφάλιση ασθενείας ή κατά τη διάρκεια της περιόδου προστασίας μετά τη λήξη της ασφάλισης ασθενείας (η οποία διαρκεί κατά κανόνα 42 ημέρες ή έξι μήνες κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης).

Παροχή μητρότητας

Οι ασφαλισμένες δικαιούνται το επίδομα μητρότητας από την αρχή της έκτης εβδομάδας ή από την αρχή της όγδοης εβδομάδας που προηγείται της εκτιμώμενης από τον ιατρό ημερομηνίας τοκετού ή από την ημερομηνία του τοκετού σε περίπτωση πρόωρου τοκετού. Τα δικαιώματα γεννώνται την ημέρα του τοκετού. Το δικαίωμα στο επίδομα μητρότητας παύει να ισχύει 34 εβδομάδες μετά τη γένεσή του.

Οι μητέρες που φέρνουν στον κόσμο δύο ή περισσότερα τέκνα ή που είναι άγαμες, δικαιούνται επίδομα μητρότητας για 37 εβδομάδες από τη θεμελίωση του δικαιώματος.

Η διάρκεια ισχύος των δικαιωμάτων της ασφαλισμένης που έχει γεννήσει σε επίδομα μητρότητας δεν μπορεί να είναι μικρότερη από 14 εβδομάδες από τη στιγμή της γένεσης του εν λόγω δικαιώματος και δεν μπορεί να λήξει πριν από το τέλος της έκτης εβδομάδας μετά τον τοκετό. Οι δύο αυτές προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται ταυτόχρονα.

Οι ασφαλισμένοι που έχουν αναλάβει την επιμέλεια τέκνου δικαιούνται επίδομα μητρότητας για διάστημα 28 εβδομάδων (ή 31 ή 37 εβδομάδων) από τη θεμελίωση του δικαιώματος. Η καταβολή του επιδόματος παύει μόλις συμπληρώσει το τέκνο τους οκτώ μήνες ζωής.

Το εν λόγω επίδομα καταβάλλεται για κάθε ημερολογιακή ημέρα και ανέρχεται γενικώς στο 60% του ημερήσιου εισοδήματος που χρησιμεύει ως βάση υπολογισμού των εισφορών ασθένειας.

Η βάση υπολογισμού του ημερήσιου εισοδήματος υπολογίζεται ως ο λόγος του αθροίσματος όλων των βάσεων υπολογισμού (εισοδημάτων) για εισφορές ασθένειας κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς και του αριθμού ημερών της περιόδου αναφοράς.

Η περίοδος αναφοράς είναι ίδια και για τρεις κατηγορίες ασφαλισμένων και αντιστοιχεί γενικώς στο ημερολογιακό έτος που προηγείται του έτους γέννησης του τέκνου ή ανάληψης της επιμέλειάς του.

Αντισταθμιστικό επίδομα κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και της μητρότητας

Το αντισταθμιστικό επίδομα κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και της μητρότητας καταβάλλεται για κάθε ημερολογιακό μήνα, περιλαμβανομένου του μήνα τοποθέτησης σε άλλη θέση εργασίας καθώς και του μήνα επιστροφής στην αρχική θέση εργασίας, εφόσον οι αλλαγές αυτές λαμβάνουν χώρα κατά τη διάρκεια του μήνα. Κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης, η καταβολή του αντισταθμιστικού επιδόματος αναστέλλεται την ημέρα έναρξης της άδειας μητρότητας και ξαναρχίζει μόλις αυτή λήξει. Δεν είναι δυνατή σε καμία περίπτωση η καταβολή του αντισταθμιστικού επιδόματος μετά την παρέλευση εννέα μηνών από τον τοκετό. Το αντισταθμιστικό επίδομα ανέρχεται στο 55% της διαφοράς μεταξύ της βάσης υπολογισμού του μηνιαίου εισοδήματος (το 30.4167πλάσιο της βάσης υπολογισμού του ημερήσιου εισοδήματος) και της βάσης υπολογισμού των εισφορών ασθένειας για κάθε ημερολογιακό μήνα μετά την τοποθέτηση σε άλλη θέση εργασίας ή την επιστροφή στην αρχική.

Επίδομα τοκετού

Στο πλαίσιο του κρατικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, οι πολίτες έχουν τη δυνατότητα να ζητήσουν επίδομα τοκετού (*Príspevok pri narodení dieťaťa*), το οποίο είναι ένα πάγιο εφάπαξ ποσό για την κάλυψη των εξόδων που συνδέονται με την ικανοποίηση των βασικών αναγκών του νεογέννητου. Η αίτηση χορήγησης του βοηθήματος πρέπει να υποβάλλεται μέσα σε διάστημα 6 μηνών από την ημερομηνία του τοκετού.

Μετά το 2007, το κράτος χορηγεί επικουρικό επίδομα νεογέννητου συμμετέχοντας κατ' αυτόν τον τρόπο στην κάλυψη των αυξημένων εξόδων που συνδέονται με την ικανοποίηση των βασικών αναγκών του πρώτου, δεύτερου και τρίτου τέκνου, το οποίο πρέπει να έχει συμπληρώσει τουλάχιστον την ηλικία των 28 ημερών.

Σε περίπτωση τοκετού τρίδυμων, τετράδυμων, κ.λπ. ή σε περίπτωση επαναλαμβανόμενων τοκετών δίδυμων μέσα σε διάστημα δύο ετών, οι γονείς έχουν τη δυνατότητα να ζητήσουν ειδικό ετήσιο επίδομα το οποίο προορίζεται για τους γονείς (ή για τα άτομα στα οποία έχει ανατεθεί η φροντίδα των τέκνων αντί των γονέων τους) προκειμένου να καλύψουν μέρος των αυξημένων εξόδων που συνδέονται με αυτού του είδους τους πολλαπλούς τοκετούς.

Στο πλαίσιο των οικογενειακών παροχών, προβλέπεται ακόμη η καταβολή τακτικών παροχών σε παιδιά που έχουν τοποθετηθεί σε ανάδοχες οικογένειες. Με τις εν λόγω παροχές, το κράτος συμμετέχει στην κάλυψη των αναγκών των συντηρούμενων τέκνων που έχουν τοποθετηθεί σε ανάδοχες οικογένειες στο πλαίσιο διαφόρων συναφών προγραμμάτων.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές μητρότητας και πατρότητας;

Οι παροχές σε είδος, π.χ. ιατρική ή οδοντιατρική περίθαλψη, παρέχονται από το σύστημα υγειονομικής περίθαλψης σε όλους τους μόνιμους κατοίκους της χώρας.

Εφόσον πληρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις, οι προαναφερθείσες παροχές σε χρήμα (π.χ. επίδομα μητρότητας και αντισταθμιστικό επίδομα) καταβάλλονται από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων μέσω του καθεστώτος κοινωνικής ασφάλισης σε μισθωτούς, αυτοαπασχολούμενους και προαιρετικά ασφαλισμένους.

Το δικαίωμά σας σε παροχές μητρότητας και πατρότητας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι διατάξεις συντονισμού καλύπτουν παροχές μητρότητας και τις συναφείς παροχές πατρότητας. Όταν πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις για να δικαιούστε παροχές, ο αρμόδιος φορέας (δηλαδή ο φορέας της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι) πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης, διαμονής ή απασχόλησης που έχετε συμπληρώσει βάσει της νομοθεσίας άλλης χώρας της ΕΕ, καθώς και της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας.

Κατά κανόνα, οι παροχές σε χρήμα (δηλαδή παροχές που αντικαθιστούν το εισόδημα που διακόπτεται) καταβάλλονται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι, ανεξάρτητα από τον τόπο της προσωρινής ή μόνιμης κατοικίας σας*. Οι παροχές σε είδος (δηλαδή ιατρική περίθαλψη, φάρμακα και νοσοκομειακή περίθαλψη) παρέχονται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας διαμονής σας, όπως εάν ήσασταν ασφαλισμένοι εκεί.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο V: Παροχές αναπηρίας

Πότε δικαιούστε παροχές αναπηρίας;

Σύμφωνα με το νόμο, ανάπηρο θεωρείται κάθε φυσικό πρόσωπο του οποίου η κατάσταση της υγείας είναι επιβαρημένη για μεγάλο χρονικό διάστημα, προκαλώντας μόνιμη ανικανότητα προς εργασία της τάξεως του 40% τουλάχιστον. Ως ολική ανικανότητα ορίζεται η απώλεια ικανότητας προς εργασία άνω του 70% σε σύγκριση με ένα υγιές άτομο.

Όταν ο ασφαλισμένος πάσχει από διάφορες παθήσεις οι οποίες προκαλούν μείωση της εργασιακής του ικανότητάς, τα ποσοστά των εν λόγω διαφόρων παθήσεων δεν αθροίζονται: για τον υπολογισμό του ποσοστού ανικανότητας προς εργασία λαμβάνεται υπόψη μόνο η πάθηση στην οποία οφείλεται άμεσα η μακροχρόνια επιβαρημένη κατάσταση της υγείας του ασφαλισμένου. Οι άλλες παθήσεις που ευθύνονται για τη μείωση της ικανότητας προς εργασία μπορούν επίσης να ληφθούν υπόψη προσαυξάνοντας μέχρι 10% το πολύ το καθορισμένο ποσοστό ανικανότητας.

Για να δικαιούται τις παροχές αναπηρίας, ο ασφαλισμένος οφείλει να έχει κριθεί ανάπηρος, να έχει συγκεντρώσει επαρκή αριθμό ετών εισφορών στον κλάδο σύνταξης γήρατος και να μην έχει συμπληρώσει την ηλικία συνταξιοδότησης ούτε να λαμβάνει πρόωγη σύνταξη γήρατος την ημέρα έναρξης της αναπηρίας.

Η ελάχιστη περίοδος ασφάλισης εξαρτάται από την ηλικία και κυμαίνεται από έναν χρόνο το πολύ (για όσους είναι μέχρι 20 ετών) έως 15 χρόνια για όσους έχουν συμπληρώσει την ηλικία των 45 ετών. Σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας (βλ. Κεφάλαιο VIII) και για άτομα ανάπηρα από την παιδική ηλικία, δεν απαιτείται ελάχιστη περίοδος ασφάλισης.

Δεν θεμελιώνεται δικαίωμα εάν η αναπηρία οφείλεται σε υπαιτιότητα του ασφαλισμένου. Εάν η αναπηρία είναι αποτέλεσμα χρήσης ναρκωτικών ή κατάχρησης αλκοόλ, καταβάλλεται μόνο το 50% της παροχής.

Τι καλύπτεται;

Το ύψος της σύνταξης αναπηρίας υπολογίζεται όπως ακριβώς το ύψος της σύνταξης γήρατος (βλ. Κεφάλαιο VI). Πάντως, εάν το ποσοστό ανικανότητας του ασφαλισμένου κυμαίνεται από 41 ως 70 %, το ύψος της σύνταξης αναπηρίας είναι ανάλογο του ποσοστού ανικανότητας.

Το κράτος παρέχει επίσης ιατρική αποκατάσταση και επανεκπαίδευση, και συγκεκριμένα:

- ειδικές θεραπείες σε κέντρα λουτροθεραπείας και εκτός, θεραπείες με ειδική άδεια και υποχρεωτική αποκατάσταση σύμφωνα με τη σύσταση του ιατρού,
- κρατική επιδότηση για εργοδότες: για τη δημιουργία, ανακαίνιση ή τεχνική εκτίμηση της κινητής περιουσίας προστατευόμενων εργαστηρίων, για τη διατήρηση ανάπηρων εργαζομένων στην αγορά εργασίας, για την εξόφληση λειτουργικών δαπανών και δαπανών μεταφοράς, για την κάλυψη των δαπανών επαγγελματικής κατάρτισης και προετοιμασίας ανάπηρων εργαζομένων,
- κρατικές επιδοτήσεις για ανάπηρους αυτοαπασχολούμενους: επιδόματα για την έναρξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, επιδοτήσεις για τη λειτουργία, την ανακαίνιση ή την τεχνική εκτίμηση της υλικής περιουσίας προστατευόμενων εργαστηρίων, επιδοτήσεις για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών και δαπανών μεταφοράς, και επιδοτήσεις για επαγγελματική βοήθεια,

- κρατική επιδότηση για ανάπηρους αιτούντες εργασία: παροχή για την κάλυψη των δαπανών διατροφής, καθώς και των δαπανών διαμονής και μεταφοράς κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής κατάρτισης και προετοιμασίας,
- συμβουλευτική όσον αφορά την εξέλιξη της σταδιοδρομίας και υπηρεσίες εύρεσης εργασίας.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση σε παροχές αναπηρίας;

Οι αιτήσεις σύνταξης αναπηρίας πρέπει να υποβάλλονται στο τοπικό γραφείο του Ταμείου Κοινωνικής Ασφάλισης.

Το δικαίωμά σας σε παροχές αναπηρίας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Ο αρμόδιος φορέας της χώρας στην οποία αιτείστε σύνταξη αναπηρίας λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης ή μόνιμης διαμονής που έχετε συμπληρώσει δυνάμει της νομοθεσίας άλλης χώρας της ΕΕ, της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας, εάν αυτό είναι απαραίτητο για τη θεμελίωση δικαιώματος παροχών αναπηρίας.

Οι παροχές αναπηρίας καταβάλλονται ανεξάρτητα από τον τόπο της προσωρινής ή μόνιμης κατοικίας σας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία.* Οι απαραίτητοι διοικητικοί έλεγχοι και ιατρικές εξετάσεις γίνονται κατά κανόνα από τον αρμόδιο φορέα της χώρας στην οποία κατοικείτε. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να σας ζητηθεί να επιστρέψετε στη χώρα από την οποία λαμβάνετε τη σύνταξή σας για να πραγματοποιήσετε εκεί τις εν λόγω εξετάσεις, εφόσον σας το επιτρέπει η κατάσταση της υγείας σας.

Κάθε χώρα εφαρμόζει τα δικά της κριτήρια για τον προσδιορισμό του βαθμού αναπηρίας. Κατά συνέπεια, ενδέχεται ορισμένες χώρες να αναγνωρίζουν για κάποιο πρόσωπο βαθμό αναπηρίας 70%, ενώ σε άλλες χώρες το ίδιο πρόσωπο δεν θεωρείται διόλου ανάπηρο βάσει της εθνικής νομοθεσίας. Αυτό είναι αποτέλεσμα του γεγονότος ότι τα εθνικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης δεν εναρμονίζονται αλλά απλώς συντονίζονται από τις διατάξεις της ΕΕ.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο VI: Συντάξεις και παροχές γήρατος

Πότε δικαιούστε παροχές γήρατος;

Σύνταξη κοινωνικής ασφάλισης

Ο ασφαλισμένος δικαιούται σύνταξη γήρατος στο πλαίσιο του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης εφόσον έχει τουλάχιστον 15 έτη ασφάλισης και έχει συμπληρώσει την ηλικία συνταξιοδότησης. Μετά την 1η Ιανουαρίου 2004, ως όριο ηλικίας συνταξιοδότησης ορίζεται το 62ο έτος, τόσο για τις γυναίκες όσο και για τους άνδρες. Πάντως, το μέτρο της ενιαίας ηλικίας συνταξιοδότησης δεν εφαρμόζεται από την ημερομηνία έναρξης της ισχύος του νόμου περί κοινωνικής ασφάλισης, αλλά εφαρμόζεται σταδιακά μέσα σε διάστημα δέκα ετών (από το 2004 ως το 2014).

Σύστημα συνταξιοδοτικής αποταμίευσης

Ο ασφαλισμένος δικαιούται σύνταξη γήρατος στο πλαίσιο της συνταξιοδοτικής αποταμίευσης υπό τη μορφή συνταξιοδοτικού κεφαλαίου με ισόβια σύνταξη ή υπό τη μορφή ισόβιας σύνταξης μόνο εφόσον έχει συμπληρώσει τουλάχιστον τη νόμιμη ηλικία συνταξιοδότησης και έχει καταβάλει εισφορές στη συνταξιοδοτική αποταμίευση για διάστημα 15 ετών τουλάχιστον.

Περίοδος εισφορών

Λαμβάνονται αδιακρίτως υπόψη ως περίοδοι ασφάλισης γήρατος:

Λαμβάνονται επίσης υπόψη οι περίοδοι απαλλαγής από την καταβολή των εισφορών ασφάλισης γήρατος για κάποιον από τους λόγους που προβλέπει η κοινωνική νομοθεσία (όπως η προσωρινή ανικανότητα προς εργασία, η άδεια μητρότητας, οι 10 πρώτες ημέρες παροχής φροντίδων σε κάποιο μέλος της οικογένειας, κ.λπ.).

Όσον αφορά τους αυτοαπασχολούμενους που υπάγονται στην υποχρεωτική ασφάλιση γήρατος και τα φυσικά πρόσωπα που υπάγονται στην προαιρετική ασφάλιση γήρατος, για τον υπολογισμό των δικαιωμάτων τους στις παροχές λαμβάνονται υπόψη μόνο οι περίοδοι για τις οποίες καταβλήθηκαν πράγματι οι εισφορές γήρατος.

Η περίοδος συνταξιοδοτικής αποταμίευσης που λαμβάνεται υπόψη στον υπολογισμό των δικαιωμάτων στις παροχές αρχίζει την ημέρα υπαγωγής στο εν λόγω σύστημα. Στη συνέχεια εξομοιώνεται με εκείνη που λαμβάνεται υπόψη στο πλαίσιο της ασφάλισης γήρατος.

Μεταγενέστερη εξαγορά περιόδων ασφάλισης

Ο νόμος περί κοινωνικής ασφάλισης παρέχει τη δυνατότητα εκ των υστέρων εξαγοράς περιόδων ασφάλισης, όταν ο ασφαλισμένος, μετά την ηλικία των 16 ετών φοιτούσε στη δευτεροβάθμια ή ανώτατη εκπαίδευση, ή ήταν εγγεγραμμένος ως αναζητών εργασίας. Λαμβάνονται υπόψη πάντως μόνο οι περίοδοι μετά τις 31 Δεκεμβρίου 2003 ενώ δεν υπάρχει χρονικός περιορισμός για αυτή την εξαγορά. Κατά την εξαγορά περιόδων υπαγωγής, ο ασφαλισμένος επιλέγει ο ίδιος το ύψος των βασικών εισοδημάτων που θα χρησιμεύσουν για τον υπολογισμό των εισφορών, εντός των ορίων των εισοδημάτων αναφοράς που ισχύουν τη στιγμή της εξαγοράς.

Ο νόμος περί κοινωνικής ασφάλισης επιτρέπει επίσης την εκ των υστέρων εξαγορά περιόδων υπαγωγής για τις περιόδους κατά τις οποίες η νομοθεσία δεν επέβαλε στον ασφαλισμένο υποχρεωτική ασφάλιση. Στο ίδιο πλαίσιο, οι ασφαλισμένοι έχουν τη

δυνατότητα να εξαγοράζουν περιόδους εισφορών στη συνταξιοδοτική αποταμίευση όπως στην περίπτωση της ασφάλισης γήρατος ανωτέρω.

Παροχές προσύνταξης

Στο πλαίσιο του **καθεστώτος κοινωνικής ασφάλισης**, η προσύνταξη έχει τη μορφή πρόωρης σύνταξης γήρατος (*Predčasný starobný dôchodok*) υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- τουλάχιστον 15 χρόνια υπαγωγής σε ασφάλιση γήρατος,
- το ύψος της πρόωρης σύνταξης γήρατος την οποία δικαιούται ο ασφαλισμένος κατά την ημέρα υποβολής του αιτήματός του είναι 1,2 φορές μεγαλύτερο από το ισχύον νόμιμο ελάχιστο όριο διαβίωσης για ενήλικο φυσικό πρόσωπο,
- ο αιτών έχει τουλάχιστον δύο χρόνια μέχρι να συμπληρώσει την ηλικία συνταξιοδότησης,
- ο αιτών δεν εργάζεται (δηλαδή δεν έχει αποδοχές που υπόκεινται σε υποχρέωση καταβολής εισφορών).

Τα δικαιώματα σε πρόωρη σύνταξη γήρατος τίθενται σε ισχύ την ημέρα κατάθεσης της αντίστοιχης αίτησης. Κάθε ασφαλισμένος μπορεί να υποβάλει το πολύ δύο αιτήσεις τέτοιου τύπου ανά ημερολογιακό έτος. Όσοι λαμβάνουν πρόωρη σύνταξη γήρατος δεν δικαιούνται σύνταξη γήρατος. Όταν συμπληρώσουν την ηλικία συνταξιοδότησης, η πρόωρη σύνταξη γήρατός τους εξομοιώνεται με τη σύνταξη γήρατος.

Το **σύστημα συνταξιοδοτικής αποταμίευσης** επιτρέπει στον ασφαλισμένο να λαμβάνει συνταξιοδοτικό κεφάλαιο και ισόβια σύνταξη ή ισόβια σύνταξη μόνο εφόσον:

- το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης του επιτρέπει να λαμβάνει πρόωρη σύνταξη γήρατος, και
- η τρέχουσα αξία του λογαριασμού συνταξιοδοτικής αποταμίευσης του ασφαλισμένου κατά την ημέρα υποβολής της αίτησης πρόωρης συνταξιοδότησης του επιτρέπει να λαμβάνει πρόωρη σύνταξη τουλάχιστον 0,6 φορές υψηλότερη από το ισχύον νόμιμο ελάχιστο όριο διαβίωσης για ενήλικο φυσικό πρόσωπο,
- ο αιτών έχει τουλάχιστον δύο χρόνια μέχρι να συμπληρώσει την ηλικία συνταξιοδότησης,
- ο αιτών δεν εργάζεται (δηλαδή δεν έχει αποδοχές που υπόκεινται σε υποχρέωση καταβολής εισφορών).

Αντίθετα, εάν δεν πληρούται η συγκεκριμένη προϋπόθεση (0,6 φορές το ισχύον νόμιμο ελάχιστο όριο διαβίωσης για ενήλικο φυσικό πρόσωπο), απαγορεύεται όχι μόνο η καταβολή πρόωρης σύνταξης γήρατος στο πλαίσιο συνταξιοδοτικής αποταμίευσης, αλλά και η λήψη της πρόωρης σύνταξης στο πλαίσιο του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης. Ο ασφαλισμένος που πληροί τις απαιτούμενες προϋποθέσεις λαμβάνει ταυτόχρονα πρόωρη σύνταξη γήρατος στο πλαίσιο του καθεστώτος κοινωνικής ασφάλισης και πρόωρη σύνταξη στο πλαίσιο της συνταξιοδοτικής αποταμίευσης γήρατος.

Τι καλύπτεται;

Σύνταξη κοινωνικής ασφάλισης

Η σύνταξη γήρατος που αντιστοιχεί στην πρώτη αρχή της ασφάλισης γήρατος υπολογίζεται βάσει τύπου που ορίζεται από τον νόμο περί κοινωνικής ασφάλισης.

Το διανεμητικό σύστημα χρηματοδότησης των εισφορών βασίζεται στον αριθμό των συντάξιμων ετών, και το ύψος της σύνταξης που καταβάλλεται στον ασφαλισμένο

εξαρτάται από τα εισοδήματα βάσει των οποίων υπολογίστηκαν οι καταβληθείσες εισφορές.

Ο νόμος περί κοινωνικής ασφάλισης επιτρέπει, ή πιο σωστά δεν απαγορεύει, την άσκηση αμειβόμενης απασχόλησης ή κερδοσκοπικής δραστηριότητας στα άτομα που λαμβάνουν σύνταξη γήρατος. Όταν ένας ασφαλισμένος πληροί όλες τις προϋποθέσεις που του επιτρέπουν να πάρει σύνταξη γήρατος, αλλά καθυστερεί την ημερομηνία συνταξιοδότησής του για να συνεχίσει τη δραστηριότητά του και εξακολουθεί ως, εκ τούτου, να καταβάλλει εισφορές στο οικείο ταμείο ασφάλισης γήρατος, η διάρκεια και η συνολική αξία των εν λόγω πρόσθετων εισφορών συνυπολογίζονται στον υπολογισμό της μελλοντικής του σύνταξης. Όταν ένας ασφαλισμένος πληροί όλες τις προϋποθέσεις που του επιτρέπουν να πάρει σύνταξη γήρατος και όταν, ταυτόχρονα με τη λήψη της εν λόγω σύνταξης, ασκεί μισθωτή εργασία ή κερδοσκοπική δραστηριότητα, εξακολουθώντας ενδεχομένως να καταβάλλει προαιρετικά εισφορές στο οικείο ταμείο ασφάλισης γήρατος, το ύψος της καταβληθείσας σύνταξης αναπροσαρμόζεται βάσει της διάρκειας και της συνολικής αξίας των καταβληθεισών πρόσθετων εισφορών, μόνο όμως μέχρι το 50% της αξίας τους.

Όσον αφορά την κρατική σύνταξη, η νομοθεσία δεν προβλέπει ελάχιστη ή μέγιστη σύνταξη.

Σύστημα συνταξιοδοτικής αποταμίευσης

Οι παροχές πρόωρης συνταξιοδότησης καταβάλλονται βάσει προγράμματος με συνταξιοδοτικό κεφάλαιο και ισόβια σύνταξη ή βάσει προγράμματος με ισόβια σύνταξη μόνο.

Σε αυτή την περίπτωση, ο ασφαλισμένος που δικαιούται σύνταξη λαμβάνει ένα μέρος του λογαριασμού συνταξιοδοτικής αποταμίευσής του σε μηνιαίες δόσεις για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, ενώ ο υπόλοιπος λογαριασμός μετατρέπεται σε ισόβια σύνταξη η οποία καταβάλλεται μέσω ασφαλιστικής εταιρείας.

Η ισόβια σύνταξη καταβάλλεται με τους ίδιους ακριβώς όρους που ισχύουν στην περίπτωση της απλής σύνταξης. Το προαιρετικό αυτό πρόγραμμα μπορεί πάντως να επιλεγεί μόνο εάν η αξία των περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάζονται από την εταιρεία διαχείρισης της συνταξιοδοτικής αποταμίευσης είναι τέτοια ώστε να επιτρέπει την καταβολή ισόβιας σύνταξης, άνω του 60% του νόμιμου ισχύοντος ελάχιστου ορίου διαβίωσης για ενήλικο φυσικό πρόσωπο.

Από την πλευρά της, η εταιρεία διαχείρισης της συνταξιοδοτικής αποταμίευσης καταβάλλει στον ασφαλισμένο, κατά τη διάρκεια της καθορισμένης περιόδου, μηνιαίες δόσεις που αντιστοιχούν στο διαθέσιμο πλεόνασμα του συνταξιοδοτικού κεφαλαίου μετά τη μεταβίβαση των αναγκαίων κεφαλαίων για την εξαγορά της ισόβιας σύνταξης. Ο ασφαλισμένος επιλέγει την περίοδο καταβολής του συνταξιοδοτικού κεφαλαίου κατά την υποβολή της αίτησής του. Η περίοδος αυτή δεν μπορεί να είναι μικρότερη του ενός μηνός. Το μηνιαίο ποσό που καταβάλλεται ως συνταξιοδοτικό κεφάλαιο υπολογίζεται από την εταιρεία διαχείρισης της συνταξιοδοτικής αποταμίευσης ως ο λόγος του διαθέσιμου πλεονάσματος την ημέρα υποβολής της αίτησης ρευστοποίησης των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων προς τον καθορισμένο αριθμό μηνιαίων δόσεων.

Σε αυτή την περίπτωση, ολόκληρος ο λογαριασμός συνταξιοδοτικής αποταμίευσης του ασφαλισμένου που δικαιούται σύνταξη μετατρέπεται σε ισόβια σύνταξη η οποία καταβάλλεται μέσω της ασφαλιστικής εταιρείας της επιλογής του. Η εταιρεία διαχείρισης της συνταξιοδοτικής αποταμίευσης του ασφαλισμένου μεταβιβάζει στην ασφαλιστική εταιρεία την οποία έχει επιλέξει ο ασφαλισμένος για την ασφάλιση γήρατος τα αναγκαία κεφάλαια (σε χρήμα ή σε κάθε άλλη μορφή περιουσιακών στοιχείων) για την εξαγορά ισόβιας σύνταξης από αυτή. Μόλις λάβει τα κεφάλαια, η εν λόγω ασφαλιστική εταιρεία στην οποία

έχει κάνει ο δικαιούχος ασφάλιση γήρατος οφείλει να συνάψει μαζί του σύμβαση καταβολής ισόβιας σύνταξης γήρατος.

Οι ισόβιες συντάξεις στο πλαίσιο της συνταξιοδοτικής αποταμίευσης καταβάλλονται από την ασφαλιστική εταιρεία που επιλέγει ο ασφαλισμένος και το ύψος τους υπολογίζεται με μαθηματικούς τύπους τους οποίους προβλέπει η κοινωνική νομοθεσία. Το ύψος της σύνταξης που λαμβάνει ο ασφαλισμένος δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να είναι μικρότερο από το ύψος της ελάχιστης σύνταξης που έχει υπολογιστεί βάσει των δηλωθέντων εισοδημάτων, σύμφωνα με το παράρτημα 1 του νόμου αριθ. 43/2004 περί συνταξιοδοτικής αποταμίευσης γήρατος, ο οποίος τροποποιεί και συμπληρώνει άλλους νόμους, όπως τροποποιήθηκε. Το ύψος των μηνιαίων δόσεων που καταβάλλονται από τις εταιρείες διαχείρισης της συνταξιοδοτικής αποταμίευσης στο πλαίσιο προαιρετικών προγραμμάτων με συνταξιοδοτικό κεφάλαιο εξαρτάται από το διαθέσιμο πλεόνασμα μετά τη μεταφορά των απαιτούμενων κεφαλαίων για την εξαγορά της ισόβιας σύνταξης από την ασφαλιστική εταιρεία της επιλογής του ασφαλισμένου.

Όσον αφορά την κρατική σύνταξη, η νομοθεσία δεν προβλέπει ελάχιστη ή μέγιστη σύνταξη.

Παροχές προσύνταξης

Όσον αφορά την πρόωρη σύνταξη γήρατος στο πλαίσιο του **καθεστώτος κοινωνικής ασφάλισης**, το ύψος των μηνιαίων δόσεων της πρόωρης σύνταξης υπολογίζεται με τον ίδιο ακριβώς τρόπο που υπολογίζονται οι μηνιαίες δόσεις της σύνταξης αποχώρησης, με τη διαφορά ότι το αποτέλεσμα που προκύπτει από τον εν λόγω υπολογισμό μειώνεται κατά 0,5% για κάθε περίοδο 30 ημερών που παρέρχεται μεταξύ της ημέρας υποβολής της αίτησης πρόωρης συνταξιοδότησης και της ημερομηνίας κατά την οποία ο αιτών συμπληρώνει το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης.

Το ύψος της πρόωρης σύνταξης γήρατος που λαμβάνει ο ασφαλισμένος δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να είναι μικρότερο από την ελάχιστη σύνταξη η οποία υπολογίζεται βάσει των δηλωθέντων εισοδημάτων, σύμφωνα με το παράρτημα 1 του νόμου αριθ. 43/2004 περί συνταξιοδοτικής αποταμίευσης γήρατος, ο οποίος τροποποιεί και συμπληρώνει άλλους νόμους, όπως τροποποιήθηκε. Το ύψος των μηνιαίων δόσεων που καταβάλλονται από τις εταιρείες διαχείρισης της συνταξιοδοτικής αποταμίευσης στο πλαίσιο προαιρετικών προγραμμάτων με συνταξιοδοτικό κεφάλαιο εξαρτάται από το διαθέσιμο πλεόνασμα μετά τη μεταφορά των απαιτούμενων κεφαλαίων για την εξαγορά της ισόβιας σύνταξης από την ασφαλιστική εταιρεία της επιλογής του ασφαλισμένου.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές γήρατος;

Υποβολή αίτησης συνταξιοδότησης

Οι αιτήσεις χορήγησης πρόωρης σύνταξης, συνοδευόμενες από όλα τα αναγκαία δικαιολογητικά για την εξέταση των δικαιωμάτων του αιτούντος, πρέπει να υποβάλλονται εγγράφως στο τοπικό γραφείο του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Εάν ο ασφαλισμένος ζητά ταυτόχρονα σύνταξη στο πλαίσιο συνταξιοδοτικής αποταμίευσης, οφείλει να υποβάλει τον αντίστοιχο φάκελο στην εταιρεία διαχείρισης της συνταξιοδοτικής αποταμίευσης στην οποία είναι ασφαλισμένος.

Υποβολή αίτησης χορήγησης πρόωρης σύνταξης γήρατος

Οι αιτήσεις χορήγησης πρόωρης σύνταξης γήρατος, συνοδευόμενες από όλα τα αναγκαία δικαιολογητικά για την εξέταση των δικαιωμάτων του αιτούντος, πρέπει να υποβάλλονται εγγράφως στο τοπικό γραφείο του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Εάν καταβάλλεται ταυτόχρονα αίτηση χορήγησης πρόωρης σύνταξης γήρατος στο πλαίσιο του συστήματος

συνταξιοδοτικής αποταμίευσης, αυτή πρέπει να απευθύνεται στην εταιρεία διαχείρισης της συνταξιοδοτικής αποταμίευσης του ασφαλισμένου.

Το δικαίωμά σας σε παροχές γήρατος όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι διατάξεις της ΕΕ για τις συντάξεις γήρατος αφορούν αποκλειστικά τα κρατικά συνταξιοδοτικά συστήματα και όχι τυχόν εταιρικά, επαγγελματικά ή ιδιωτικά συστήματα. Οι διατάξεις αυτές εγγυώνται ότι:

- Σε κάθε χώρα της ΕΕ (καθώς και στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία) όπου έχετε ασφαλιστεί, το ασφαλιστικό ιστορικό σας διατηρείται μέχρι να φτάσετε σε ηλικία συνταξιοδότησης στην εκάστοτε χώρα.
- Κάθε χώρα της ΕΕ (καθώς και η Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, η Νορβηγία και η Ελβετία) όπου έχετε ασφαλιστεί οφείλει να σας καταβάλει σύνταξη γήρατος, όταν φτάσετε σε ηλικία συνταξιοδότησης. Το ποσό που θα λαμβάνετε από κάθε χώρα εξαρτάται από τη διάρκεια της ασφαλιστικής κάλυψής σας σε αυτή.
- Η σύνταξή σας θα σας καταβάλλεται οπουδήποτε διαμένετε στην ΕΕ (και στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία).*

Οφείλετε να υποβάλετε την αίτησή σας στον φορέα συνταξιοδοτικής ασφάλισης της χώρας της ΕΕ (ή της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας) όπου ζείτε, εκτός εάν δεν έχετε εργαστεί ποτέ εκεί. Σε τέτοια περίπτωση, πρέπει να υποβάλετε την αίτησή σας στη χώρα όπου εργαστήκατε για τελευταία φορά.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο VII: Παροχές επιζώντων

Πότε δικαιούστε παροχή επιζώντων;

Επιδόματα χηρείας

Προϋποθέσεις χορήγησης της σύνταξης ορφανού τέκνου στο πλαίσιο της κοινωνικής ασφάλισης

- εάν την ημέρα θανάτου του, ο αποβιώσας λάμβανε:
  - σύνταξη γήρατος
  - πρόωρη σύνταξη, ή
  - σύνταξη αναπηρίας, ή
- εάν την ημέρα του θανάτου του, ο αποβιώσας πληρούσε τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για να λάβει σύνταξη αναπηρίας ή γήρατος, ή
- εάν ο σύζυγος απεβίωσε μετά από εργατικό ατύχημα ή λόγω επαγγελματικής ασθένειας.

Η αποκατάσταση δικαιωμάτων σε σύνταξη χηρείας δεν περιορίζεται χρονικά. Αυτό σημαίνει ότι μόλις ο επιζών συμπληρώσει μία από τις ανωτέρω προϋποθέσεις, ανεξαρτήτως του χρόνου που έχει παρέλθει από τον θάνατο, το δικαίωμά του στη σύνταξη χηρείας αποκαθίσταται.

Το δικαίωμα στη σύνταξη χηρείας παύει να ισχύει σε περίπτωση σύναψης νέου γάμου ή δικαστικής απόφασης βάσει της οποίας ο επιζών κρίνεται ένοχος εκ προθέσεως ανθρωποκτονίας του αποβιώσαντος.

Ο επιζών δικαιούται να λάβει σύνταξη χηρείας **στο πλαίσιο της συνταξιοδοτικής αποταμίευσης**, εάν την ημέρα του θανάτου του ο αποβιώσας λάμβανε σύνταξη γήρατος ή πρόωρη σύνταξη στο πλαίσιο του εν λόγω συστήματος.

Σύνταξη ορφανού

Το συντηρούμενο τέκνο (ηλικίας έως 26 ετών) του αποβιώσαντος δικαιούται σύνταξη ορφανού τέκνου εφόσον, την ημέρα του θανάτου του, ο αποβιώσας γονέας λάμβανε είτε σύνταξη γήρατος, είτε πρόωρη σύνταξη είτε σύνταξη αναπηρίας, ή εάν, την ημέρα του θανάτου του, ο αποβιώσας γονέας πληρούσε τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για τη λήψη σύνταξης αναπηρίας ή γήρατος, ή εάν απεβίωσε λόγω εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας. Το δικαίωμα στη σύνταξη ορφανού τέκνου παύει σε περίπτωση που το τέκνο έχει ολοκληρώσει τη βασική, τη δευτεροβάθμια ή την τριτοβάθμια εκπαίδευσή του ή σε περίπτωση υιοθεσίας του δικαιούχου τέκνου από άλλη οικογένεια. Σε περίπτωση ακύρωσης της υιοθεσίας, το εν λόγω δικαίωμα αποκαθίσταται. Το δικαίωμα στη σύνταξη ορφανού τέκνου παύει σε περίπτωση δικαστικής απόφασης βάσει της οποίας το ορφανό τέκνο κρίνεται ένοχο για εκ προθέσεως ανθρωποκτονία του αποβιώσαντα γονέα. Ο νόμος δεν κάνει διάκριση μεταξύ των τέκνων που έχουν χάσει έναν γονέα ή και τους δύο γονείς. Ωστόσο, βάσει της πιο πρόσφατης νομοθεσίας, χορηγείται στα τέκνα σύνταξη ορφανού τέκνου της τάξεως του 40% της σύνταξης καθενός εκ των αποβιωσάντων γονέων.

Το επιζών συντηρούμενο τέκνο (ηλικίας έως 26 ετών) του αποβιώσαντος δύναται να διεκδικήσει την καταβολή σύνταξης ορφανού τέκνου **στο πλαίσιο συνταξιοδοτικής αποταμίευσης**, εάν, την ημέρα του θανάτου του, ο αποβιώσας γονέας λάμβανε σύνταξη γήρατος ή πρόωρη σύνταξη στο πλαίσιο του εν λόγω συστήματος. Τα συναφή δικαιώματα

παύουν να ισχύουν, χωρίς δυνατότητα αποκατάστασης, εάν το δικαιούχο τέκνο υιοθετηθεί από τρίτο άτομο.

Τι καλύπτεται;

Κατά κανόνα, το συνολικό ποσό των συντάξεων που καταβάλλονται στους επιζώντες του αποβιώσαντος (σύνταξη χηρείας, σύνταξη ορφανού τέκνου) δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό που δικαιούταν ο αποβιώσας. Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι όταν το υπολογιζόμενο βάσει της επίσημης κλίμακας συνολικό ποσό των συντάξεων που καταβάλλονται στους επιζώντες (60 % για τον επιζώντα σύζυγο και 40 % για κάθε συντηρούμενο τέκνο του αποβιώσαντος) υπερβαίνει το ποσό αυτό, τα ποσά που καταβάλλονται μειώνονται αναλόγως.

Επιδόματα χηρείας

Η σύνταξη χηρείας αντιστοιχεί στο 60% του ύψους της σύνταξης του αποβιώσαντα. Καταβάλλεται για διάστημα ενός έτους από την ημέρα θανάτου. Για να δικαιούται τη σύνταξη χηρείας πέραν του εν λόγω διαστήματος, ο επιζών οφείλει να πληροί μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- να φροντίζει συντηρούμενο τέκνο που λαμβάνει σύνταξη ορφανού τέκνου λόγω του ίδιου θανάτου ή που ανατράφηκε στην οικογένεια του αποβιώσαντα (φυσικό τέκνο ή θετό τέκνο του επιζώντος, ή τέκνο που τέθηκε με δικαστική απόφαση υπό την επιμέλεια ενός εκ των συζύγων κατά τη διάρκεια του γάμου τους),
- να είναι ανάπηρος με ποσοστό ανικανότητας προς εργασία τουλάχιστον 70%,
- να έχει συμπληρώσει τη νόμιμη ηλικία συνταξιοδότησης,
- να έχει αναθρέψει τρία ή περισσότερα τέκνα,
- να έχει αναθρέψει δύο τέκνα και να έχει συμπληρώσει την ηλικία των 52 ετών.

Στο πλαίσιο της συνταξιοδοτικής αποταμίευσης, η μεταβιβάσιμη στον επιζώντα σύνταξη χηρείας στο πλαίσιο της συνταξιοδοτικής αποταμίευσης καταβάλλεται σύμφωνα με τους όρους καταβολής της αρχικής σύνταξης στον αποβιώσαντα. Εάν ο αποβιώσας ασφαλισμένος δικαιούτο ισόβια μόνο σύνταξη, η ασφαλιστική εταιρεία που κατέβαλλε στον αποβιώσαντα την ισόβια σύνταξη γήρατος ή την πρόωρη σύνταξή του, τη μετατρέπει σε σύνταξη χηρείας, αναπροσαρμόζοντάς την στο 60% της σύνταξης που έπαιρνε ο αποβιώσας τη στιγμή του θανάτου του.

Εάν ο ασφαλισμένος αποβιώσας είχε επιλέξει συνδυασμό καταβολής κεφαλαίου με ισόβια σύνταξη, η εταιρεία διαχείρισης της συνταξιοδοτικής αποταμίευσης εξακολουθεί να καταβάλλει στους επιζώντες μηνιαίες δόσεις από το διαθέσιμο πλεόνασμα, ίδιου ύψους και ίδιας διάρκειας όπως ακριβώς πριν από το θάνατο. Παράλληλα, η ασφαλιστική εταιρεία που κατέβαλλε στον αποβιώσαντα την ισόβια σύνταξη τη μετατρέπει σε σύνταξη χηρείας, αναπροσαρμόζοντάς την στο 60% της σύνταξης που έπαιρνε ο αποβιώσας τη στιγμή του θανάτου του.

Ομοίως σε αυτή την περίπτωση, το συνολικό ποσό των συντάξεων που καταβάλλονται στους επιζώντες του αποβιώσαντος (σύνταξη χηρείας και σύνταξη ορφανού τέκνου) δεν μπορεί να υπερβαίνει το ύψος της σύνταξης που λάμβανε ο αποβιώσας εν ζωή. Ομοίως, οι μηνιαίες δόσεις που καταβάλλει η εταιρεία διαχείρισης της συνταξιοδοτικής αποταμίευσης από το συνταξιοδοτικό κεφάλαιο κατανέμονται ισομερώς μεταξύ του επιζώντος και καθενός εκ των συντηρούμενων τέκνων του αποβιώσαντα, έτσι ώστε το καταβληθέν σύνολο να αντιστοιχεί στο 100% των μηνιαίων δόσεων που καταβάλλονταν στον αποβιώσαντα.

Σύνταξη ορφανού

Η σύνταξη ορφανού τέκνου ανέρχεται ανά τέκνο στο 40% της σύνταξης γήρατος ή αναπηρίας που δικαιούταν ή θα δικαιούταν κατά τη χρονική στιγμή του θανάτου του καθέννας εκ των αποβιώσαντων γονέων.

Στο πλαίσιο της συνταξιοδοτικής αποταμίευσης, η σύνταξη ορφανού τέκνου στο πλαίσιο της συνταξιοδοτικής αποταμίευσης καταβάλλεται όπως ακριβώς η σύνταξη γήρατος ή η πρόωρη σύνταξη στον αποβιώσαντα γονέα. Εάν ο αποβιώσας γονέας είχε επιλέξει ισόβια μόνο σύνταξη, η ασφαλιστική εταιρεία που κατέβαλλε στον αποβιώσαντα την εν λόγω ισόβια σύνταξη ή την πρόωρη σύνταξη τη μετατρέπει σε σύνταξη ορφανού τέκνου, ήτοι την αναπροσαρμόζει στο 40% του ποσού που λάμβανε ο αποβιώσας γονέας τη στιγμή του θανάτου.

Εάν ο αποβιώσας γονέας είχε επιλέξει συνδυασμό καταβολής κεφαλαίου με ισόβια σύνταξη η εταιρεία διαχείρισης της συνταξιοδοτικής αποταμίευσης εξακολουθεί να καταβάλλει στο επιζών τέκνο μηνιαίες δόσεις από το διαθέσιμο πλεόνασμα, ίδιου ύψους και ίδιας διάρκειας όπως ακριβώς πριν από το θάνατο. Παράλληλα, η ασφαλιστική εταιρεία που κατέβαλλε στον αποβιώσαντα την ισόβια σύνταξη γήρατος τη μετατρέπει σε σύνταξη ορφανού τέκνου, με αναπροσαρμογή στο 40% του ποσού που λάμβανε ο αποβιώσας γονέας τη στιγμή του θανάτου του. Το ύψος της εν λόγω σύνταξης ορφανού τέκνου μπορεί να καθορισθεί βάσει του κανόνα σώρευσης των συντάξεων που καταβάλλονται στους επιζώντες, ο οποίος αναφέρεται στην ενότητα για τις συντάξεις χηρείας.

Επίδομα κηδείας

Η κοινωνική νομοθεσία της Σλοβακικής Δημοκρατίας προβλέπει επίσης αποζημίωση εξόδων κηδείας (*Príspevok na pohreb*), η οποία συνίσταται στη συμμετοχή του κράτους στα έξοδα κηδείας. Χάρη στην εν λόγω συμμετοχή του κράτους, οι επιζώντες δεν επιβαρύνονται με το σύνολο των εξόδων της κηδείας του αποβιώσαντος. Στο άτομο που οργανώνει την ταφή καταβάλλεται κατ' αποκοπή ποσό ύψους 79,67 ευρώ.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές επιζώντων;

Οι αιτήσεις χορήγησης συντάξεων επιζώντων, συνοδευόμενες από όλα τα αναγκαία δικαιολογητικά, πρέπει να καταβάλλονται εγγράφως στα τοπικά γραφεία του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Σε περίπτωση ταυτόχρονης υποβολής αίτησης σύνταξης επιζώντος στο πλαίσιο της συνταξιοδοτικής αποταμίευσης, ο φάκελος πρέπει να υποβάλλεται στην αρμόδια για την ισόβια σύνταξη του αποβιώσαντα ασφαλιστική εταιρεία και, εάν χρειάζεται, στην αρμόδια για το συνταξιοδοτικό κεφάλαιο εταιρεία διαχείρισης της συνταξιοδοτικής αποταμίευσης. Οι αιτήσεις αυτές πρέπει να αναφέρουν όλα τα στοιχεία που απαιτούνται για την εξέταση των δικαιωμάτων του αιτούντος και να περιλαμβάνουν όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.

Επίδομα κηδείας

Ο αιτών οφείλει να υποβάλει αίτηση χορήγησης επιδόματος κηδείας στο γραφείο εργασίας, κοινωνικών υποθέσεων και οικογένειας του τελευταίου τόπου μόνιμης ή προσωρινής διαμονής του αποβιώσαντος. Η εν λόγω αίτηση πρέπει να είναι επικυρωμένη από το γραφείο τελετών που είναι υπεύθυνο για την κηδεία και από το γραφείο εργασίας, κοινωνικών υποθέσεων και οικογένειας του τόπου θανάτου. Στα γραφεία εργασίας, κοινωνικών υποθέσεων και οικογένειας διατίθενται έντυπα αιτήσεων.

Το δικαίωμά σας σε παροχές επιζώντων όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι κανόνες που ισχύουν για τις συντάξεις επιζώντων συζύγων ή ορφανών τέκνων και για τα επίδομα θανάτου είναι εν γένει οι ίδιοι με εκείνους που ισχύουν για τις συντάξεις αναπηρίας και γήρατος (βλ. κεφάλαια V και VI). Συγκεκριμένα, οι συντάξεις επιζώντων και τα

επιδόματα θανάτου πρέπει να καταβάλλονται χωρίς μειώσεις, τροποποιήσεις ή αναστολές ανεξαρτήτως του τόπου κατοικίας του επιζώντος συζύγου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στην Ισλανδία, στο Λιχτενστάιν, στη Νορβηγία ή στην Ελβετία*.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

---

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο VIII: Παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες

Πότε δικαιούστε παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες;

Η ασφάλιση ατυχημάτων, στην οποία πρέπει να προβούν υποχρεωτικά όλοι οι εργοδότες που απασχολούν τουλάχιστον έναν εργαζόμενο, καλύπτει όλους τους υπαλλήλους τους.

Το καθεστώς ασφάλισης ατυχημάτων προστατεύει όσους ασκούν επαγγελματικές δραστηριότητες για λογαριασμό εργοδότη, όχι μόνο βάσει σύμβασης μισθωτής εργασίας, αλλά και βάσει σύμβασης εκτέλεσης (παραγγελίας) έργου ή πρακτικής άσκησης φοιτητών.

Το καθεστώς ασφάλισης ατυχημάτων προβλέπει διάφορες ειδικές κατηγορίες προσώπων των οποίων τις παροχές εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών αναλαμβάνει και χρηματοδοτεί το κράτος:

- μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και φοιτητές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ·
- εθελοντές πυροσβέστες, διασώστες ειδικευμένους σε μεταλλωρυχεία, εθελοντές Ερυθρού Σταυρού και διάσωσης σε βουνά ·
- εθελοντές διασώστες μετά από σοβαρά συμβάντα ή φυσικές καταστροφές ή για την εξάλειψη των συνεπειών τέτοιων συμβάντων ή καταστροφών.

Δεδομένου ότι το καθεστώς ασφάλισης ατυχημάτων βασίζεται στην έννοια της ευθύνης του εργοδότη απέναντι στους μισθωτούς υπαλλήλους του σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας, ο ασφαλισμένος δεν δικαιούται καμία αποζημίωση στο πλαίσιο της ασφάλισης ατυχημάτων, εάν ο εργοδότης αποδείξει ότι δεν ευθύνεται σε καμία περίπτωση για το συμβάν.

Τι καλύπτεται;

Δεδομένου ότι στόχος του καθεστώτος ασφάλισης ατυχημάτων είναι η διατήρηση του καθαρού μισθού που λαμβάνουν τα θύματα πριν από το εργατικό ατύχημα ή την επαγγελματική ασθένεια, ο υπολογισμός των οφειλόμενων εισφορών και των λαμβανόμενων παροχών στο πλαίσιο της ασφάλισης ατυχημάτων βασίζεται στον μικτό μισθό του ασφαλισμένου. Ο υπολογισμός αυτός δεν λαμβάνει υπόψη τα ανώτατα όρια εισοδημάτων, όπως στην περίπτωση της ασφάλισης ασθενείας, γήρατος, ανεργίας και αποθεματικού ταμείου.

Το καθεστώς ασφάλισης ατυχημάτων προβλέπει:

- συμπληρωματικό επίδομα ατυχήματος (*Úrazový príplatok*),
- αποζημίωση για εργατικό ατύχημα (*Úrazová renta*),
- εφάπαξ αποζημίωση (*Jednorazové vyrovnanie*),
- αποζημίωση επιζώντων (*Pozostalostná úrazová renta*) και εφάπαξ κατ' αποκοπή αποζημίωση (*Jednorazové odškodnenie*),
- επίδομα αποκατάστασης (*Rehabilitačné*) και επίδομα επανεκπαίδευσης (*Rekvalifikačné*).

Συμπληρωματικό επίδομα ατυχήματος

Συμπληρωματικό επίδομα ατυχήματος: πρόκειται για χρηματική παροχή η οποία καταβάλλεται στους ασφαλισμένους που είναι ανίκανοι προς εργασία λόγω εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας. Το ύψος της εν λόγω παροχής αντιστοιχεί στη

διαφορά μεταξύ του επιδόματος ασθένειας και των ενδεχόμενων επιδομάτων διατήρησης εισοδημάτων που λαμβάνει το θύμα και του καθαρού μισθού του πριν από το ατύχημα ή την ασθένεια.

Αποζημίωση για εργατικό ατύχημα

Αποζημίωση για εργατικό ατύχημα: προϋπόθεση χορήγησης της αποζημίωσης για εργατικό ατύχημα είναι να έχει το θύμα ποσοστό ανικανότητας προς εργασία τουλάχιστον 40% μετά από εργατικό ατύχημα ή επαγγελματική ασθένεια. Το ποσοστό ανικανότητας προς εργασία αξιολογείται σε σχέση με τη δραστηριότητα του θύματος ακριβώς πριν από το ατύχημα ή την ασθένεια. Το ύψος της εν λόγω αποζημίωσης προκύπτει από την εφαρμογή, επί του 80% του μισθού που αποτελεί τη βάση υπολογισμού των εισφορών (και αντιστοιχεί κατά προσέγγιση στον καθαρό μισθό που λαμβάνει ο ασφαλισμένος), του ποσοστού ανικανότητας προς εργασία. Πάντως, εάν το θύμα λαμβάνει ταυτόχρονα σύνταξη αναπηρίας, το ύψος της αποζημίωσης για εργατικό ατύχημα μειώνεται κατά το ή τα αντίστοιχα ποσά.

Σε περίπτωση βελτίωσης της κατάστασης της υγείας του ασφαλισμένου, η οποία επηρεάζει το ποσοστό ανικανότητάς του προς εργασία (υπό τον όρο ότι δεν πέφτει κάτω από το όριο του 40%), η αποζημίωση αναπροσαρμόζεται αντιστοίχως. Το δικαίωμα στην εν λόγω αποζημίωση παύει να ισχύει όταν ο ασφαλισμένος συμπληρώσει την ηλικία συνταξιοδότησης ή αρχίσει να λαμβάνει πρόωρη σύνταξη.

Εφάπαξ αποζημίωση

Όταν ένα εργατικό ατύχημα ή μια επαγγελματική ασθένεια επιφέρουν ανικανότητα προς εργασία σε ποσοστό τουλάχιστον 10% και μέχρι 40% καταβάλλεται εφάπαξ αποζημίωση. Το ποσό υπολογίζεται με βάση το μικτό ετήσιο εισόδημα του δικαιούχου πριν από το ατύχημα ή την ασθένεια, καθώς και το ποσοστό απώλειας της ικανότητας προς εργασία.

Αποζημίωση επιζώντων και εφάπαξ κατ' αποκοπή αποζημίωση

Εάν ο ασφαλισμένος αποβιώσει εξαιτίας εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας, τα μέλη της οικογένειάς του δικαιούνται ορισμένες παροχές. Οι εν λόγω παροχές μπορούν να πάρουν τη μορφή αποζημίωσης επιζώντων για εργατικό ατύχημα ή εφάπαξ κατ' αποκοπή αποζημίωσης. Η αποζημίωση καταβάλλεται ύστερα από δικαστική εντολή για συντηρούμενα μέλη. Σε διαφορετική περίπτωση καταβάλλεται εφάπαξ κατ' αποκοπή αποζημίωση στον επιζώντα σύζυγο και τα εξαρτώμενα τέκνα. Η αποζημίωση επιζώντων παύει την ημέρα που το θύμα θα συμπλήρωνε την ηλικία συνταξιοδότησης.

Επίδομα αποκατάστασης και επίδομα επανεκπαίδευσης

Ο ασφαλισμένος που συμμετέχει σε πρόγραμμα αποκατάστασης λαμβάνει ταυτόχρονα επίδομα αποκατάστασης. Ομοίως, ο ασφαλισμένος που συμμετέχει σε πρόγραμμα επαγγελματικής επανεκπαίδευσης λαμβάνει επίδομα επανεκπαίδευσης. Η απόφαση χορήγησης των εν λόγω παροχών εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Οι παροχές αυτές καταβάλλονται για διάστημα έξι μηνών κατ' ανώτατο όριο. Δεν επιτρέπεται, πάντως, η σώρευση των δύο αυτών παροχών με τη σύνταξη γήρατος. Τυχόν έγκριση του αιτήματος αποκατάστασης ή επαγγελματικού αναπροσανατολισμού γεννά αυτομάτως δικαίωμα στη λήψη του αντίστοιχου επιδόματος. Το ύψος του εν λόγω επιδόματος αντιστοιχεί στο 80% της βάσης υπολογισμού του ημερήσιου μισθού (μέσες ημερήσιες αποδοχές κατά το ημερολογιακό έτος πριν από την πρόκληση του ατυχήματος).

Άλλες παροχές

Άλλες παροχές που καταβάλλονται στο πλαίσιο του συστήματος ασφάλισης εργατικών ατυχημάτων είναι:

- αποζημίωση λόγω οδύνης (*Náhrada za bolesť*) και αποζημίωση για μειωμένες κοινωνικές ευκαιρίες (*Náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia*),
- αποζημίωση για ιατρικές δαπάνες πέραν αυτών που καλύπτονται από το σύστημα υγειονομικής ασφάλισης
- επιστροφή των εξόδων κηδείας, με εφάπαξ καταβολή στους δικαιούχους (βλ. Κεφάλαιο VII).

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες;

Οι αιτήσεις χορήγησης παροχών για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες, συνοδευόμενες από όλα τα αναγκαία δικαιολογητικά, πρέπει να καταβάλλονται εγγράφως στα τοπικά γραφεία του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Το δικαίωμά σας σε παροχές εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικών ασθενειών όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι διατάξεις της ΕΕ σχετικά με τις παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες μοιάζουν πολύ με τις διατάξεις για τα παροχές ασθένειας (βλ. ενότητες II και III). Για την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία και την Ελβετία, εάν κατοικείτε μόνιμα ή προσωρινά σε χώρα άλλη από εκείνη στην οποία είστε ασφαλισμένοι για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες, δικαιούστε συνήθως, σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας, υγειονομική περίθαλψη στη χώρα αυτή. Οι παροχές σε χρήμα καταβάλλονται συνήθως από τον οργανισμό στον οποίο είστε ασφαλισμένοι, ακόμη και αν κατοικείτε μόνιμα ή προσωρινά σε άλλη χώρα.*

Όταν πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις για να δικαιούστε παροχές για εργατικά ατυχήματα ή επαγγελματικές ασθένειες, ο φορέας στον οποίο είστε ασφαλισμένοι πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης, διαμονής ή απασχόλησης που έχετε συμπληρώσει βάσει της νομοθεσίας άλλης χώρας της ΕΕ, καθώς και της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας. Διασφαλίζεται έτσι ότι οι εργαζόμενοι δεν χάνουν την ασφαλιστική τους κάλυψη όταν αλλάζουν εργασία ή εγκαθίστανται σε άλλο κράτος.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο ΙΧ: Οικογενειακά επιδόματα

Πότε δικαιούστε οικογενειακά επιδόματα;

Οι παροχές παιδικής μέριμνας και τα γονικά επιδόματα καταβάλλονται στους γονείς με συντηρούμενα τέκνα, στους εξ υιοθεσίας γονείς, στους κηδεμόνες που φροντίζουν συντηρούμενα τέκνα αντί των γονέων και σε όσους είναι μισθωτοί, αυτοαπασχολούμενοι ή άνεργοι. Οι παροχές παιδικής μέριμνας και τα γονικά επιδόματα είναι μη ανταποδοτικές παροχές χρηματοδοτούμενες από τους γενικούς φόρους και το ύψος τους δεν εξαρτάται από τα εισοδήματα του δικαιούχου ούτε από την ηλικία των συντηρούμενων τέκνων. Οι υπήκοοι των άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, της Ελβετίας και, σε ορισμένες περιπτώσεις, τρίτων χωρών έχουν τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις με τους πολίτες της Σλοβακικής Δημοκρατίας όσον αφορά τα οικογενειακά επιδόματα.

Επίδομα τέκνου

Επίδομα τέκνου (*Prídavok na dieťa*) καταβάλλεται από το κράτος σε όλους όσοι καλύπτουν τα έξοδα εκπαίδευσης και διαβίωσης συντηρούμενου τέκνου, υπό τον όρο ότι πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- τα τέκνα είναι συντηρούμενα μέλη των δικαιούχων
- οι δικαιούχοι κατοικούν μόνιμα ή προσωρινά στο έδαφος της Σλοβακικής Δημοκρατίας (η προϋπόθεση αυτή δεν ισχύει για τους μετανάστες εργαζόμενους που προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο ή την Ελβετία),
- τα συντηρούμενα τέκνα κατοικούν μόνιμα ή προσωρινά στο έδαφος της Σλοβακικής Δημοκρατίας (η προϋπόθεση αυτή δεν ισχύει για τα μέλη των οικογενειών των μεταναστών εργαζομένων που προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο και την Ελβετία).

Γονικό επίδομα

Με το γονικό επίδομα (*Rodičovský príspevok*), το κράτος συμμετέχει στα έξοδα που πραγματοποιούν οι γονείς ή οι θετοί γονείς για την εκπαίδευση και τη διαβίωση των τέκνων κάτω των 3 ετών γενικά, και των τέκνων κάτω των 6 ετών με μακροχρόνια επιβαρημένη κατάσταση υγείας. Ο γονέας δύναται να διεκδικήσει το γονικό επίδομα εάν πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- ο γονέας αναλαμβάνει την τακτική φροντίδα τέκνου,
- το τέκνο είναι συντηρούμενο μέλος του δικαιούχου
- ο γονέας κατοικεί μόνιμα ή προσωρινά στο έδαφος της Σλοβακικής Δημοκρατίας (η προϋπόθεση αυτή δεν ισχύει για τους μετανάστες εργαζόμενους που προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο και την Ελβετία),
- το συντηρούμενο τέκνο κατοικεί μόνιμα ή προσωρινά στο έδαφος της Σλοβακικής Δημοκρατίας (η προϋπόθεση αυτή δεν ισχύει για τα μέλη των οικογενειών των μεταναστών εργαζομένων που προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο και την Ελβετία).

Επίδομα παιδικής μέριμνας

Φορολογικό ευεργέτημα (*Daňový bonus*) προβλέπεται για τους γονείς που διαμένουν μόνιμα ή προσωρινά στη χώρα, και για άτομα που έχουν αναλάβει την επιμέλεια παιδιού ή έχουν υιοθετήσει παιδί, των οποίων τα εισοδήματα υπερβαίνουν το όπλάσιο του μηνιαίου

εθνικού ελάχιστου μισθού, και τα οποία είναι υπεύθυνα για τη συντήρηση του τέκνου μέχρι την ηλικία των 25 ετών.

Το επίδομα παιδικής μέριμνας (*Príspevok na starostlivosť o dieťa*) καταβάλλεται σε άτομα που εργάζονται ή σπουδάζουν και τα οποία είναι υπεύθυνα για τη φροντίδα τέκνου. Το εν λόγω επίδομα χορηγείται εφόσον το τέκνο αλλά και οι δικαιούχοι κατοικούν μόνιμα ή προσωρινά στο έδαφος της Σλοβακικής Δημοκρατίας.

Επίδομα τοκετού

Βλ. Κεφάλαιο IV.

Επιδόματα τοποθέτησης σε οικογένεια

Τα άτομα που έχουν βάσει δικαστικής απόφασης την επιμέλεια παιδιών στο πλαίσιο προγράμματος τοποθέτησης σε ανάδοχη οικογένεια ή στο πλαίσιο οργανισμού προστασίας παιδιών και κοινωνικής επιτροπείας μπορούν να ζητήσουν επίδομα τοποθέτησης σε οικογένεια.

Τι καλύπτεται;

Επίδομα τέκνου

Το επίδομα παιδικής μέριμνας είναι πάγιο ποσό, και δεν εξαρτάται ούτε από τα εισοδήματα των γονέων, ούτε από την ηλικία του τέκνου. Καταβάλλεται κάθε μήνα για κάθε συντηρούμενο τέκνο, και είναι δυνατή η σώρευση των ποσών. Καταβάλλεται εις το ακέραιο για τον ημερολογιακό μήνα, ακόμη και εάν δεν πληρούνται για ολόκληρο το μήνα οι προϋποθέσεις που απαιτούνται για τη λήψη της εν λόγω παροχής. Το ύψος του κατ' αποκοπή επιδόματος συντηρούμενου τέκνου αναθεωρείται με διάταγμα της κυβέρνησης της Σλοβακικής Δημοκρατίας κάθε 1η Σεπτεμβρίου. Επί του παρόντος ανέρχεται σε 21,99 ευρώ ανά τέκνο.

Το επίδομα συντηρούμενου τέκνου καταβάλλεται μέχρι την ηλικία ολοκλήρωσης της υποχρεωτικής εκπαίδευσης του τέκνου, δηλαδή επί του παρόντος μέχρι τα 16 έτη. Το όριο αυτό μπορεί να παραταθεί μέχρι την ηλικία των 25 ετών, εάν το τέκνο σπουδάζει ή παρακολουθεί κάποιο πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης υπό καθεστώς πλήρους απασχόλησης και δεν έχει δικά του εισοδήματα. Όταν το τέκνο αδυνατεί πλέον να συνεχίσει τις σπουδές του ή την κατάρτιση υπό καθεστώς πλήρους απασχόλησης λόγω μακροχρόνιας επιβαρημένης κατάστασης της υγείας του, το επίδομα συντηρούμενου τέκνου καταβάλλεται μέχρι την ηλικία των 18 ετών.

Κάθε αλλαγή κατάστασης του δικαιούχου που μπορεί να επηρεάσει τα δικαιώματα, το ύψος ή τη διάρκεια καταβολής των παροχών πρέπει να γνωστοποιείται από τον ίδιο τον δικαιούχο στο γραφείο εργασίας, κοινωνικών υποθέσεων και οικογένειας εντός διαστήματος οκτώ ημερών.

Το επίδομα συντηρούμενου τέκνου δύναται να λαμβάνει ένα μόνο φυσικό πρόσωπο για ένα μόνο τέκνο, ακόμη κι αν τις προϋποθέσεις λήψης της εν λόγω παροχής πληρούν περισσότερα του ενός φυσικά πρόσωπα. Δύναται να διεκδικήσει την καταβολή επιδομάτων συντηρούμενου τέκνου:

- ο ένας εκ των γονέων του συντηρούμενου τέκνου, καθώς και ο ένας εκ των εξ υιοθεσίας γονέων,
- άτομο στο οποίο έχει ανατεθεί η φροντίδα του τέκνου αντί των γονέων του,
- ενήλικο τέκνο χωρίς εισοδήματα και χωρίς τέκνο, απέναντι στο οποίο έχει εκπληρωθεί η γονική υποχρέωση διατροφής ή το οποίο έχει τελέσει γάμο ή είναι διαζευγμένο.

Γονικό επίδομα

Το γονικό επίδομα είναι πάγιο ποσό (δεν εξαρτάται, δηλαδή, από τα εισοδήματα της οικογένειας) και καταβάλλεται κάθε μήνα. Όταν, κατά τη διάρκεια του ίδιου χρονικού διαστήματος, ο ένας εκ των γονέων δικαιούται επίδομα μητρότητας χαμηλότερο από το κατ' αποκοπή γονικό επίδομα, το τελευταίο καταβάλλεται αναλόγως προσαρμοσμένο έτσι ώστε να καλύπτει τη διαφορά ανάμεσα στο ληφθέν επίδομα μητρότητας και το ισχύον κατ' αποκοπή γονικό επίδομα. Δεν είναι δυνατή η καταβολή του γονικού επιδόματος όταν καταβάλλεται επίδομα μητρότητας υψηλότερο από το πάγιο γονικό επίδομα. Το ύψος του κατ' αποκοπή επιδόματος συντηρούμενου τέκνου αναθεωρείται με διάταγμα της κυβέρνησης της Σλοβακικής Δημοκρατίας κάθε 1η Σεπτεμβρίου. Επί του παρόντος ανέρχεται σε 190,10 ευρώ ή 256 ευρώ (εάν ο γονέας ήταν ασφαλισμένος για διάστημα 270 ημερών πριν από τον τοκετό) και καταβάλλεται μέχρι να συμπληρώσει το τέκνο τα δύο χρόνια της ηλικίας του.

Κάθε αλλαγή κατάστασης του δικαιούχου που μπορεί να επηρεάσει τα δικαιώματα, το ύψος ή τη διάρκεια καταβολής των παροχών πρέπει να γνωστοποιείται από τον ίδιο τον δικαιούχο στο γραφείο εργασίας, κοινωνικών υποθέσεων και οικογένειας εντός διαστήματος οκτώ ημερών.

Την καταβολή του γονικού επιδόματος δύναται να διεκδικήσει ο ένας εκ των γονέων του τέκνου ή κάθε άλλο πρόσωπο στο οποίο έχει ανατεθεί η φροντίδα του τέκνου αντί των γονέων του.

Επίδομα παιδικής μέριμνας

Το φορολογικό ευεργέτημα (φορολογικό μέτρο) είναι ένα καθολικό σύστημα που χρηματοδοτείται από τον κρατικό προϋπολογισμό, και παρέχει μείωση φόρου εισοδήματος ύψους 20,51 ευρώ τον μήνα ανά τέκνο.

Το επίδομα παιδικής μέριμνας είναι κρατικό βοήθημα που χορηγείται σε γονείς ή ανάδοχους γονείς (που δεν λαμβάνουν γονικό επίδομα) προκειμένου να μπορέσουν να καλύψουν τις δαπάνες φροντίδας του τέκνου. Το επίδομα καλύπτει τεκμηριωμένες δαπάνες μέχρι το ύψος του γονικού επιδόματος σε περίπτωση φροντίδας του τέκνου από επίσημο πάροχο, ή στο 25% του ποσού του γονικού επιδόματος σε περίπτωση φροντίδας του τέκνου από άτομο που δεν αυτοαπασχολείται (π.χ. παππούδες) ή που δεν είναι επίσημος φροντιστής.

Επίδομα τοκετού

Βλ. Κεφάλαιο IV.

Επίδομα τοποθέτησης σε οικογένεια

Εφάπαξ παροχές

Οι εφάπαξ παροχές καταβάλλονται κατά την έναρξη ή τη λήξη του χρονικού διαστήματος τοποθέτησης παιδιού σε ανάδοχη οικογένεια. Οι τακτικές παροχές καταβάλλονται στους δικαιούχους (εξαιρούνται οι περιπτώσεις παιδιών μικρής ηλικίας των οποίων η φροντίδα ανατίθεται σε φυσικά πρόσωπα άλλα από τους γονείς τους και παιδιών που τοποθετούνται στο σπίτι φυσικού προσώπου, με δικαστική απόφαση προσωρινών ασφαλιστικών μέτρων) για όσο διάστημα διαρκεί η τοποθέτηση του παιδιού στην ανάδοχη οικογένεια υπό τον όρο ότι οι εν λόγω δικαιούχοι δεν λαμβάνουν ταυτόχρονα καμία άλλη κοινωνική βοήθεια από το κράτος· οι εν λόγω τακτικές παροχές συνιστούν στην προκειμένη περίπτωση συμπλήρωμα κοινωνικής πρόνοιας.

Στόχος της εφάπαξ παροχής σε παιδιά κατά την τοποθέτησή τους σε ανάδοχες οικογένειες είναι η εξασφάλιση βασικού προσωπικού εξοπλισμού (αγαθών πρώτης ανάγκης) στα εν λόγω παιδιά. Οι παροχές αυτές χορηγούνται συστηματικά στα παιδιά μικρής ηλικίας, τα

οποία αμέσως πριν από την τοποθέτησή τους σε ανάδοχη οικογένεια φιλοξενούνταν σε παιδικό ίδρυμα. Είναι δυνατόν να χορηγούνται επίσης σε παιδιά που δεν φιλοξενούνταν σε ίδρυμα πριν από την τοποθέτησή τους σε ανάδοχη οικογένεια, αλλά που δεν διαθέτουν βασικό προσωπικό εξοπλισμό -αυτό επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια του γραφείου εργασίας, κοινωνικών υποθέσεων και οικογένειας που είναι αρμόδιο για την καταβολή της παροχής.

Η εφάπαξ παροχή σε παιδιά κατά τη λήξη της περιόδου τοποθέτησής τους σε ανάδοχες οικογένειες αποτελεί βοήθημα για την ανεξαρτητοποίηση των παιδιών που τοποθετούνται σε ανάδοχες οικογένειες μέχρι την ενηλικίωσή τους. Δικαιούχος είναι το παιδί που συμπλήρωσε την προβλεπόμενη από το νόμο ηλικία ενηλικίωσης.

Τακτικές παροχές προς τους ανάδοχους γονείς

Οι παροχές αυτές αποσκοπούν στην ενίσχυση των ανάδοχων γονέων που φροντίζουν ένα τουλάχιστον παιδί υπό καθεστώς κηδεμονίας. Η κηδεμονία πρέπει να ασκείται από τους ίδιους τους ανάδοχους γονείς, εκτός δομών υποδοχής παιδιών υπό καθεστώς κηδεμονίας, και μπορεί να αφορά και τα παιδιά η φροντίδα των οποίων ανατέθηκε προσωρινά στους εν λόγω γονείς ενόψει μελλοντικής κηδεμονίας. Δεν δικαιούνται τα εν λόγω βοηθήματα οι συγγενείς σε ευθεία γραμμή (παππούδες, προπάπποι). Για τον σκοπό της διατήρησης των οικογενειακών δεσμών, οι παροχές προσαυξάνονται σε περίπτωση επιμέλειας 3 ή περισσότερων παιδιών που είναι αδέρφια μεταξύ τους.

Η παροχή αυτή δεν χορηγείται εάν ο ανάδοχος γονέας, ή ο/ή σύζυγός του, λαμβάνει, κατά τη διάρκεια της τοποθέτησης του παιδιού στην οικογένεια, επίδομα μητρότητας (σύμφωνα με τον νόμο περί κοινωνικής ασφάλισης), ημερήσιες αποζημιώσεις ασθένειας στο πλαίσιο της ασφάλισης ασθένειας, συμπεριλαμβανομένων των αντίστοιχων παροχών από άλλη χώρα.

Ειδικές τακτικές παροχές στους ανάδοχους γονείς

Οι παροχές αυτές αποσκοπούν στην ενίσχυση των ανάδοχων γονέων που φροντίζουν παιδί με σοβαρή αναπηρία, όταν οι εν λόγω ανάδοχοι γονείς ή το εν λόγω παιδί δεν λαμβάνουν κανένα άλλο οικονομικό βοήθημα για τις παρεχόμενες φροντίδες και όταν η εν λόγω κηδεμονία ασκείται από τα ίδια τα άτομα, εκτός εξειδικευμένων δομών (νόμος περί κοινωνικής πρόνοιας).

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα οικογενειακά επιδόματα;

Η αίτηση χορήγησης επιδόματος τέκνου και γονικού επιδόματος πρέπει να υποβάλλεται εγγράφως στην τοπική υπηρεσία του γραφείου εργασίας, κοινωνικών υποθέσεων και οικογένειας του τόπου (μόνιμης ή προσωρινής) κατοικίας του αιτούντος. Ο κατάλογος των δικαιολογητικών που πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στον φάκελο περιέχεται στις οδηγίες που συνοδεύουν τα εν λόγω έντυπα. Εάν το συντηρούμενο τέκνο κατοικεί σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λαμβάνονται υπόψη οι διατάξεις για τον συντονισμό των ευρωπαϊκών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης.

Η αίτηση χορήγησης επιδομάτων τοποθέτησης σε οικογένεια πρέπει να υποβάλλεται στην τοπική υπηρεσία του γραφείου εργασίας, κοινωνικών υποθέσεων και οικογένειας του τόπου μόνιμης κατοικίας του αιτούντος. Αρμόδια για τη χορήγηση της συγκεκριμένης παροχής είναι τα εν λόγω γραφεία. Το δικαίωμα στις εν λόγω παροχές συνδέεται με την πραγματική κατάσταση του παιδιού, την οποία το γραφείο αξιολογεί κατά τη διακριτική του ευχέρεια. Η σχετική απόφαση λαμβάνεται εντός διαστήματος 30 ημερών.

Το δικαίωμά σας σε οικογενειακά επιδόματα όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Τα χαρακτηριστικά και το ύψος των οικογενειακών επιδομάτων ποικίλουν σημαντικά από το ένα κράτος στο άλλο.* Είναι επομένως σημαντικό να γνωρίζετε ποιο κράτος είναι υπεύθυνο να σας χορηγήσει τα επιδόματα αυτά και ποιες προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται. Οι γενικές αρχές για τον προσδιορισμό της σχετικής νομοθεσίας διατίθενται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=el>.

Η χώρα που είναι υπεύθυνη για την καταβολή των οικογενειακών επιδομάτων πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιόδους ασφάλισης που έχετε συμπληρώσει βάσει της νομοθεσίας άλλης χώρας της ΕΕ, καθώς και της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν, της Νορβηγίας ή της Ελβετίας, εάν αυτό είναι απαραίτητο ώστε να πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση του επιδόματος.

Εάν μια οικογένεια δικαιούται επιδόματα βάσει της νομοθεσίας περισσότερων της μίας χωρών, λαμβάνει κατά κανόνα τα υψηλότερα ποσά των παροχών που προβλέπονται βάσει της νομοθεσίας μίας από τις χώρες αυτές. Με άλλα λόγια, η οικογένεια αντιμετωπίζεται ωσάν όλα τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα να διαμένουν και να είναι ασφαλισμένα στη χώρα με την ευνοϊκότερη νομοθεσία.

Τα οικογενειακά επιδόματα δεν μπορούν να καταβάλλονται εις διπλούν για την ίδια περίοδο και για το ίδιο μέλος της οικογένειας. Υπάρχουν κανόνες προτεραιότητας σύμφωνα με τους οποίους προβλέπεται η αναστολή των επιδομάτων από μία χώρα μέχρι του ποσού εκείνων που καταβάλλονται από τη χώρα που είναι κατά βάση αρμόδια για την καταβολή τους.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο X: Ανεργία

Πότε δικαιούστε παροχές ανεργίας;

Οι άνεργοι ασφαλισμένοι (είτε είναι μισθωτοί εργαζόμενοι είτε προαιρετικά υπαγόμενοι σε ασφάλιση ανεργίας) δικαιούνται επίδομα ανεργίας (*Dánka v nezamestnanosti*), εάν κατά τη διάρκεια των τριών ετών που προηγούνται της εγγραφής τους στους καταλόγους αιτούντων εργασία κατέβαλλαν εισφορές στην ασφάλιση ανεργίας για συνολικό διάστημα δύο τουλάχιστον ετών.

Οι ασφαλιστικές περίοδοι μετρώνται μόνον μία φορά: Αυτό σημαίνει ότι οι περίοδοι ασφάλισης που έχουν ήδη προσμετρηθεί μία φορά για τη θεμελίωση του επιδόματος ανεργίας δεν μπορούν να ληφθούν εκ νέου υπόψη.

Τα φυσικά πρόσωπα που λαμβάνουν σύνταξη γήρατος, πρόωρη ή σύνταξη αναπηρίας με ποσοστό ανικανότητας τουλάχιστον 70% δεν δύνανται να λαμβάνουν ταυτόχρονα επίδομα ανεργίας. Οι ασφαλισμένοι δεν δύνανται να λαμβάνουν επίδομα ανεργίας για τις ημέρες για τις οποίες λάμβαναν επίδομα ασθένειας, επιδόματα περίθαλψης ασθενούς συγγενούς, επιδόματα μητρότητας ή γονικά επιδόματα.

Τι καλύπτεται;

Το επίδομα ανεργίας καταβάλλεται για διάστημα μέχρι έξι μήνες κατ' ανώτατο όριο.

Οι ασφαλισμένοι που εγγράφηκαν στους καταλόγους αιτούντων εργασία μετά τη λήξη σύμβασης εργασίας ορισμένης διάρκειας δικαιούνται επίδομα ανεργίας, εάν κατά τη διάρκεια των τριών ετών που προηγούνται της εγγραφής τους στους καταλόγους αιτούντων εργασία:

- υπάγονταν σε ασφάλιση ανεργίας λόγω της απασχόλησής τους με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου ή υπάγονταν προαιρετικά σε ασφάλιση ανεργίας για διάστημα δύο τουλάχιστον ετών, και
- δεν είχαν υποχρέωση υπαγωγής σε ασφάλιση ανεργίας για οποιοδήποτε άλλο λόγο.

Στην περίπτωση αυτή, η διάρκεια αποζημίωσης είναι τέσσερις μήνες.

Υπό την επιφύλαξη των προβλεπόμενων από το νόμο προϋποθέσεων για τη χορήγηση των παροχών ανεργίας, ο ασφαλισμένος λαμβάνει επίδομα που αντιστοιχεί στο 50% της ημερήσιας βάσης υπολογισμού.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στις παροχές ανεργίας;

Εφόσον πληρούνται οι προαναφερθείσες προϋποθέσεις, το δικαίωμα σε παροχές ανεργίας τίθεται σε ισχύ την ημέρα εγγραφής του ασφαλισμένου στους καταλόγους των αιτούντων απασχόληση στο περιφερειακό γραφείο εργασίας, κοινωνικών υποθέσεων και οικογένειας και παύει να ισχύει με τη λήξη της προβλεπόμενης από το νόμο περιόδου αποζημίωσης. Το δικαίωμα σε παροχές παύει επίσης να ισχύει την ημέρα διαγραφής του ασφαλισμένου από τους καταλόγους των αιτούντων εργασία. Το επίδομα καταβάλλεται από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Το δικαίωμά σας σε παροχές ανεργίας όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Αρμόδιο για τη χορήγηση παροχών ανεργίας είναι συνήθως το κράτος μέλος στο οποίο απασχολείστε. Ειδικές διατάξεις ισχύουν για τους μεθοριακούς εργαζόμενους και άλλους διασυνοριακούς εργαζόμενους, οι οποίοι έχουν διατηρήσει τον τόπο κατοικίας τους σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο στο οποίο εργάζονται.

Περίοδοι ασφάλισης ή απασχόλησης που έχουν συμπληρωθεί σε άλλες χώρες της ΕΕ, καθώς και στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία, ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν ώστε να πληρούνται οι προϋποθέσεις χορήγησης.

Εάν θέλετε να αναζητήσετε εργασία σε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία ή την Ελβετία, μπορείτε υπό ορισμένες προϋποθέσεις να εξάγετε τις παροχές αυτές για ορισμένο χρονικό διάστημα.*

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

---

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Κεφάλαιο XI: Ελάχιστοι πόροι διαβίωσης

Πότε δικαιούστε παροχές λόγω ελάχιστων πόρων διαβίωσης;

Ειδικές μη ανταποδοτικού χαρακτήρα παροχές σε χρήμα

Βλ. ακολούθως: «Τι καλύπτεται».

Βοήθεια σε περίπτωση υλικής ανάγκης (*Pomoc v hmotnej núdzi*)

Η βοήθεια σε περίπτωση υλικής ανάγκης είναι ένα καθολικό, μη ανταποδοτικού τύπου καθεστώς που χρηματοδοτείται από φόρους και αποσκοπεί στη διασφάλιση ελάχιστου εισοδήματος σε όσους αδυνατούν να καλύψουν τις βασικές ανάγκες διαβίωσής τους. Το ύψος των παροχών που καταβάλλονται στο πλαίσιο του εν λόγω καθεστώτος κυμαίνεται ανάλογα με τον αριθμό των μελών κάθε νοικοκυριού. Η βοήθεια σε περίπτωση υλικής ανάγκης χορηγείται βάσει υποκειμενικού δικαιώματος (χωρίς διάκριση).

Παροχή σε περίπτωση υλικής ανάγκης (*Dánka v hmotnej núdzi*)

Η παροχή σε περίπτωση υλικής ανάγκης εξαρτάται από τα εισοδήματα. Χορηγείται σε άτομα που κατοικούν ή διαμένουν στη Σλοβακική Δημοκρατία τα οποία βρίσκονται σε κατάσταση υλικής ανάγκης, δηλαδή όταν το εισόδημά τους είναι χαμηλότερο από το κατώτατο ποσό διαβίωσης (*životné minimum*) και δεν μπορούν να εξασφαλίσουν μόνα τους εισοδήματα. Το κατώτατο ποσό διαβίωσης είναι το ελάχιστο επίπεδο εισοδήματος, κάτω από το οποίο θεωρείται ότι κάποιος βρίσκεται σε κατάσταση υλικής ανάγκης. Το κατώτατο ποσό διαβίωσης καλύπτει βασικά ένα ζεστό γεύμα την ημέρα, τον αναγκαίο ρουχισμό και στέγη.

Τι καλύπτεται;

Ειδικές παροχές σε χρήμα μη ανταποδοτικού χαρακτήρα

Χορηγηθείσα προ της 1ης Ιανουαρίου 2004 αναπροσαρμογή των συντάξεων που αποτελούν μοναδική πηγή εισοδήματος

Αν η σύνταξη γήρατος, η αναλογική σύνταξη γήρατος, η σύνταξη αναπηρίας, η σύνταξη χηρείας ή η σύνταξη ορφανού τέκνου προς ορφανό από πατέρα και από μητέρα τέκνο αναπροσαρμόστηκε στις 31 Δεκεμβρίου 2003, διότι συνιστά τη μοναδική πηγή εισοδημάτων του δικαιούχου της εν λόγω σύνταξης, μετά τις 31 Δεκεμβρίου 2003 χορηγείται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που προβλέπουν οι ισχύουσες μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2003 διατάξεις, ενώ το ύψος της αντιστοιχεί στα ισχύοντα στις 31 Δεκεμβρίου 2003. Οι συντάξεις αυτές αναπροσαρμόζονται σύμφωνα με τις ισχύουσες μετά την 1η Ιανουαρίου 2004 νομοθετικές διατάξεις.

Το ποσό αναπροσαρμογής της σύνταξης γήρατος, η αναλογική σύνταξη γήρατος ή η σύνταξη αναπηρίας που συνιστά τη μοναδική πηγή εισοδήματος δεν λαμβάνεται υπόψη κατά τον καθορισμό του ύψους της σύνταξης χηρείας (άνδρα ή γυναίκας) ούτε της σύνταξης ορφανού τέκνου.

Χορηγηθείσα κοινωνική σύνταξη πριν από την 1η Ιανουαρίου 2004

Η κοινωνική σύνταξη που καταβαλλόταν μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2003 εξακολουθεί να καταβάλλεται, μετά την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπουν οι ισχύουσες μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2003 διατάξεις, ενώ το ύψος της αντιστοιχεί στα ισχύοντα στις 31 Δεκεμβρίου 2003. Η απόφαση χορήγησης και καταβολής των συντάξεων εμπίπτουν, μετά τις 31 Δεκεμβρίου 2003, στην αρμοδιότητα της οργανωτικής οντότητας του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων η οποία, ως εκτελεστικό όργανο του τελευταίου, ήταν αρμόδια για

τη λήψη των συναφών αποφάσεων και την καταβολή των συντάξεων μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2003. Επιπλέον, η κοινωνική σύνταξη αναπροσαρμόζεται σύμφωνα με τις ισχύουσες μετά την 1η Ιανουαρίου 2004 νομοθετικές διατάξεις.

Παροχή σε περίπτωση υλικής ανάγκης

Το ύψος της παροχής σε περίπτωση υλικής ανάγκης κυμαίνεται ανάλογα με τη σύνθεση της οικογένειας. Υπολογίζεται ως η διαφορά μεταξύ του εισοδήματος του ατόμου ή του νοικοκυριού και του θεωρητικού ύψους της παροχής σε περίπτωση υλικής ανάγκης. Το ύψος της παροχής ανέρχεται σε:

- 60,50 ευρώ για άγαμους,
- 115,10 ευρώ για μονογονεϊκές οικογένειες με ένα έως τέσσερα τέκνα,
- 105,20 ευρώ για άτεκνα ζευγάρια,
- 157,60 ευρώ για ζευγάρια με ένα έως τέσσερα τέκνα,
- 168,20 ευρώ για μονογονεϊκές οικογένειες με πέντε ή περισσότερα τέκνα,
- 212,30 ευρώ για ζευγάρια με πέντε ή περισσότερα τέκνα.

Η παροχή σε περίπτωση υλικής ανάγκης καταβάλλεται για όσο διάστημα διαρκεί η κατάσταση υλικής ανάγκης.

Άλλες παροχές συνυφασμένες με την παροχή σε περίπτωση υλικής ανάγκης:

- επίδομα για εγκύους από τον τέταρτο μήνα της εγκυμοσύνης,
- επίδομα προς άτομα που βρίσκονται σε κατάσταση υλικής ανάγκης με τέκνο ηλικίας έως ενός έτους,
- επίδομα υγειονομικής περίθαλψης (*Príspevok na zdravotnú starostlivosť*),
- επίδομα προστασίας (*Ochranný príspevok*) για όσους έχουν συμπληρώσει την ηλικία συνταξιοδότησης, ή για τους ανάπηρους (που έχουν χάσει άνω του 70% της ικανότητάς τους προς εργασία), ή για όσους φροντίζουν άτομο με σοβαρή αναπηρία, ή για όσους είναι ασθενείς για διάστημα μεγαλύτερο των 30 ημερών, ή για μονογονεϊκές οικογένειες που φροντίζουν τέκνο ηλικίας έως 31 εβδομάδων,
- στεγαστικό επίδομα (*Príspevok na bývanie*) για όσους πληρώνουν για κατάλληλη στέγαση (εξαιρούνται οι συνταξιούχοι και τα άτομα σε περίπτωση υλικής ανάγκης που ζουν σε εγκαταστάσεις κοινωνικών υπηρεσιών),
- επίδομα ενεργοποίησης (*Aktivačný príspevok*) για όσους παρακολουθούν πρόγραμμα επανένταξης στην αγορά εργασίας (επιμόρφωση ή εργασία κοινωφελούς σκοπού για τουλάχιστον δέκα ώρες την εβδομάδα),
- επίδομα για τέκνο κατά τη διάρκεια της υποχρεωτικής εκπαίδευσης (από 6 έως 16 ετών) (*Dánka pre dieťa*).

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στα επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων διαβίωσης;

Παροχή σε περίπτωση υλικής ανάγκης

Η αίτηση χορήγησης της παροχής αυτής πρέπει να υποβάλλεται στο τοπικό γραφείο εργασίας, κοινωνικών υποθέσεων και οικογένειας του τόπου μόνιμης κατοικίας του αιτούντος. Αρμόδια για τη χορήγηση της συγκεκριμένης παροχής είναι τα εν λόγω γραφεία. Το δικαίωμα στις εν λόγω παροχές συνδέεται με την πραγματική κατάσταση του παιδιού, την οποία το γραφείο αξιολογεί κατά τη διακριτική του ευχέρεια. Η σχετική απόφαση λαμβάνεται εντός διαστήματος 30 ημερών (ή 60 ημερών εάν αφορά ιδιαίτερα πολύπλοκη υπόθεση)

Το δικαίωμά σας σε επιδόματα λόγω ελάχιστων πόρων διαβίωσης όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Ο συντονισμός των κανόνων της ΕΕ αφορά μόνο την κοινωνική ασφάλιση και όχι τις παροχές κοινωνικής πρόνοιας.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Κεφάλαιο XII: Μακροχρόνια περίθαλψη

Πότε δικαιούστε μακροχρόνια περίθαλψη;

Οι παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης χορηγούνται σε ανάπηρους, σε άτομα με προβλήματα υγείας και σε άτομα που εξαρτώνται από τη βοήθεια τρίτων. Ο νόμος ορίζει την απαιτούμενη διάρκεια των λειτουργικών ασθενειών (12 μήνες) καθώς και τον ελάχιστο βαθμό εξάρτησης για ορισμένες παροχές.

Τι καλύπτεται;

Οι παροχές εξαρτώνται από το μέγιστο εισόδημα (αποδοχές, περιουσία και λοιπές παροχές) ολόκληρου του νοικοκυριού του αιτούντα. Προβλέπεται όριο εισοδήματος, το οποίο εξαρτάται από διάφορους παράγοντες (π.χ. από το εάν ο εξαρτώμενος είναι τέκνο ή όχι). Πέρα από τις παροχές σε είδος (στις οποίες περιλαμβάνεται η περίθαλψη σε κέντρο φροντίδας και η ημερήσια φροντίδα), διατίθενται παροχές σε χρήμα με τη μορφή επιδόματος προσωπικής βοήθειας και επιδόματος μέριμνας σε μη επαγγελματίες φροντιστές (συγγενείς) στο πλαίσιο της κατ' οίκον φροντίδας. Η επιλογή ανάμεσα στις παροχές σε είδος και τις παροχές σε χρήμα είναι ελεύθερη.

Ο δικαιούχος οφείλει να καλύπτει το κόστος της παροχής υπηρεσιών σε κέντρο φροντίδας. Πρέπει, πάντως, να κρατάει από το μηνιαίο εισόδημά του ένα ελάχιστο εισόδημα ύψους 20% τουλάχιστον. Ο δικαιούχος παροχών σε χρήμα καλύπτει ένα μέρος των δαπανών για συναφή εξοπλισμό.

Πώς αποκτάτε πρόσβαση στη μακροχρόνια περίθαλψη;

Οι παροχές οργανώνονται τόσο σε περιφερειακό όσο και σε τοπικό επίπεδο. Η μακροχρόνια περίθαλψη καλύπτεται μερικώς από ειδική νομοθεσία (για τους ανάπηρους) και μερικώς από νομοθεσία για διάφορους κινδύνους (αναπηρία, γήρας, υγειονομική περίθαλψη). Βασίζεται στη φιλοσοφία της κοινωνικής πρόνοιας (δικαίωμα βάσει ανάγκης) και χρηματοδοτείται από δημοτικές αρχές, την περιφερειακή αυτοδιοίκηση και το κράτος.

Είναι δυνατή η συνδυαστική καταβολή παροχών σε είδος και σε χρήμα. Για συγκεκριμένες παροχές, ωστόσο, δεν είναι δυνατός ο συνδυασμός (π.χ. επίδομα μέριμνας (*Príspevok za opatrovanie*) και επίδομα προσωπικής βοήθειας (*Príspevok na osobnú asistenciu*). Οι παροχές χορηγούνται εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις, στις οποίες περιλαμβάνεται και έλεγχος εισοδημάτων. Το επίπεδο εξάρτησης του ενδιαφερομένου αξιολογείται από σύμβουλο ιατρό, ο οποίος συνεργάζεται με ειδικούς ιατρούς και κοινωνικό λειτουργό.

Το δικαίωμά σας σε μακροχρόνια περίθαλψη όταν μετακινείστε στην Ευρώπη

Οι παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης υπάγονται επίσης στους κανόνες της ΕΕ για τον συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης, όπως οι παροχές ασθενείας. Οι παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης σε χρήμα καταβάλλονται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας στην οποία είστε ασφαλισμένοι, ανεξάρτητα από τη χώρα στην οποία διαμένετε προσωρινά ή μόνιμα.*

Οι παροχές μακροχρόνιας περίθαλψης σε είδος χορηγούνται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας στην οποία διαμένετε προσωρινά ή μόνιμα ωσάν να ήσαστε ασφαλισμένος στη χώρα αυτή.

* Ορισμένες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου και συνεπώς δεν «εξάγονται». Οι παροχές αυτές παρατίθενται στο παράρτημα II στο τέλος του οδηγού.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον συντονισμό των δικαιωμάτων σας κοινωνικής ασφάλισης, όταν αλλάζετε τόπο διαμονής ή ταξιδεύετε, παρέχονται στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/social-security-coordination>.

Παράρτημα I: Χρήσιμες διευθύνσεις και χρήσιμοι δικτυακοί τόποι

Για ζητήματα κοινωνικής ασφάλισης που αφορούν περισσότερες από μία χώρες της ΕΕ, μπορείτε να αναζητήσετε τον φορέα με τον οποίο επιθυμείτε να επικοινωνήσετε στον κατάλογο φορέων που διατηρεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και διατίθεται στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/social-security-directory>.

Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικών Υποθέσεων και Οικογένειας της Σλοβακικής Δημοκρατίας
(*Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky*)
Špitálska 4,6,8
816 43 Bratislava
<http://www.employment.gov.sk>

Υπουργείο Υγείας της Σλοβακικής Δημοκρατίας
(*Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky*)
Limbová 2
P.O. Box 52
837 52 Bratislava 37
<http://www.health.gov.sk>

Υπουργείο Εσωτερικών της Σλοβακικής Δημοκρατίας
(*Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky*)
Τμήμα προσωπικού και κοινωνικών δραστηριοτήτων, τμήμα ασφαλίσεων ασθένειας και κοινωνικών ασφαλίσεων
Pribinova 2
812 72 Bratislava
<http://www.minv.sk>

Εποπτική αρχή υγειονομικής περίθαλψης
Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou
Želtona 2
829 24 Bratislava 25
<http://www.udzs.sk>

Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων – Κεντρική υπηρεσία
Sociálna poisťovňa - ústredie
Ulica 29. augusta 8 -10
813 63 Bratislava 1
<http://www.socpoist.sk>

Κεντρικό γραφείο εργασίας, κοινωνικών υποθέσεων και οικογένειας
Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
Špitálska 8
812 67 Bratislava
<http://www.upsvar.sk>

Οργανισμός γενικής ασφάλισης υγείας
Všeobecná zdravotná poisťovňa – riaditeľstvo
Mamateyova 17
Bratislava
<http://www.vszp.sk>

Υπουργείο Οικονομικών της Σλοβακικής Δημοκρατίας
(*Ministerstvo financií Slovenskej republiky*)
Štefanovičova 5
Bratislava
<http://www.finance.gov.sk>

Παράρτημα II: Ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές

Ορισμένες παροχές κοινωνικής ασφάλισης, οι λεγόμενες ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές σε χρήμα¹, παρέχονται αποκλειστικά στη χώρα διαμονής του δικαιούχου. Οι παροχές αυτές σε χρήμα δεν μπορούν επομένως να «εξάγονται» σε περίπτωση εγκατάστασής σας σε άλλη χώρα της Ευρώπης, ακόμη και αν εξακολουθείτε να είστε ασφαλισμένος στη Σλοβακία.

Οι ειδικές μη ανταποδοτικές παροχές για τη Σλοβακία είναι οι ακόλουθες:

- Αναπροσαρμογή που πραγματοποιήθηκε πριν από την 1 Ιανουαρίου 2004 επί των συντάξεων που αποτελούν τη μοναδική πηγή εισοδήματος,
- Κοινωνική σύνταξη που χορηγήθηκε πριν από την 1η Ιανουαρίου 2004.

¹ Βλ. παράρτημα Χ του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 988/2009.